

02010272108000016

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ **Αρ. Φύλλου 1027**

21 Αυγούστου 2000

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. Γ2/2885

Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της Γερμανικής Γλώσσας στην Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξη του Γυμνασίου.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του εδαφ. γ. της παραγράφου 11 του άρθρου 5 του Ν. 1566/85, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τις διατάξεις 1 και 2 του άρθρου 7 του Ν. 2525/97 «Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 188-Α).

2. Την εισήγηση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, όπως αυτή διατυπώθηκε στη με αριθμ. 10/2000 πράξη του Τμήματος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου .

3. Τις διατάξεις του άρθρου 29α του Ν. 1558/85 ΦΕΚ 137-Α, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/92 (ΦΕΚ 154-Α) και τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 παράγραφος 2α του Ν. 2469/97 (ΦΕΚ 38 -Α), και το γεγονός ότι από την απόφαση αυτή δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Καθορίζουμε το Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της Γερμανικής Γλώσσας στην Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξη του Γυμνασίου ως εξής:

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το αναλυτικό πρόγραμμα περιγράφει τις αρχές, τη δομή και τους στόχους της διδασκαλίας για το μάθημα της γερμανικής γλώσσας στην Α΄, Β΄ και Γ΄ Γυμνασίου.

Οι αρχές του συνάγονται από τις διατάξεις του Συντάγματος (Άρθρο 16, παρ. 2), τους νόμους που αφορούν στην εκπαίδευση (νόμος 1566/85 σχετικά με την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, Άρθρο 1, παρ.1 / Άρθρο 4, παρ. 1 / Άρθρο 5, παρ. 1), καθορίζονται από το περιεχόμενο του ιδίου του μαθήματος και εναρμονίζονται μ' αυτές που ισχύουν για τα άλλα μαθήματα και στην συγκεκριμένη περίπτωση κύρια με αυτές που ισχύουν για το μάθημα των νέων ελληνικών και το μάθημα των άλλων ξένων γλωσσών.

Α: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας δίνει στον μαθητή την δυνατότητα να έλθει σ' επαφή με τον πολιτισμό και με τα μέλη μιας άλλης γλωσσικής κοινότητας. Έτσι του αποκαλύπτονται καινούργιες ιδέες και απόψεις και διευρύνεται η αντίληψη που έχει για τον κόσμο. Το μάθημα της ξένης γλώσσας μπορεί ακόμη να βοηθήσει τον μαθητή να προσεγγίσει διαφορετικούς ανθρώπους και πολιτισμούς και να κατανοήσει τις ιδιαιτερότητές τους. Μ' αυτόν τον τρόπο μπορούν να ξεπεραστούν προκαταλήψεις και να αναπτυχθεί ένας διαφοροποι- ημένος τρόπος αντίληψης των πραγμάτων.

Όταν προσεγγίσει κανείς ένα ξένο πολιτισμό και στην ιδανική περίπτωση όταν αντιπαρατεθεί σ' αυτόν του δίνεται η δυνατότητα να κατανοήσει καλύτερα την δική του κοινωνική, πολιτική και πολιτιστική οντότητα.

Ο σύγχρονος κόσμος χαρακτηρίζεται από συνεχώς αυξανόμενη διεθνή αλληλεξάρτηση και συνεργασία στον πολιτικό, οικονομικό και πολιτιστικό τομέα, πράγμα που φαίνεται εντονότερα στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Για αυτόν τον λόγο η γνώση ξένων γλωσσών προσφέρει στους μαθητές καλύτερες ευκαιρίες για την μελλοντική επαγγελματική τους απασχόληση.

Το μάθημα της γερμανικής γλώσσας

Όσα γενικά αναφέρθηκαν για το ρόλο του μαθήματος της ξένης γλώσσας ισχύουν και για το μάθημα της γερμανικής. Για την Ελλάδα έχει αυτό επιπρόσθετη σημασία και για ένα ακόμα λόγο: Ένας μεγάλος αριθμός Ελλήνων μεταναστών έζησε για χρόνια ή ζει ακόμα σε γερμανόφωνες χώρες και ιδιαίτερα στην ΟΔΓ. Μέσω των Ελλήνων μεταναστών πολλές ελληνικές οικογένειες ανέπτυξαν επαφές με γερμανόφωνες χώρες. Στην καλλιέργεια αυτών των σχέσεων συντελεί ιδιαίτερα ο μεγάλος αριθμός των παλιννοστούντων και των παιδιών τους. Τα παιδιά αυτά έχουν γνώση της γερμανικής γλώσσας και έχουν εξοικειωθεί με δύο πολιτισμούς. Αποτελούν έτσι μία σημαντική κοινωνική ομάδα μ' ένα σπουδαίο δυναμικό σε γνώσεις και εμπειρίες.

Η διδασκαλία της γερμανικής γλώσσας συμβάλλει στην διατήρηση και διεύρυνση των γνώσεων αυτών. Μ' αυτόν τον τρόπο υποβοηθείται όχι μόνον η ανάπτυξη και το επαγγελματικό μέλλον των νέων που παλιννοστούν αλλά ανοίγεται ακόμη η δυνατότητα ώστε οι εμπειρίες και οι

γνώσεις τους να αποφέρουν καλύτερα και συστηματικότερα κοινωνικά οφέλη και να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη πολλαπλών σχέσεων με τις γερμανόφωνες χώρες.

Β: ΓΕΝΙΚΟΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ένας σημαντικός στόχος της σχολικής εκπαίδευσης είναι να συντελέσει στην ανάπτυξη της γενικής επικοινωνιακής ικανότητας του μαθητή. Εδώ εννοείται η ικανότητα να μπορεί να επικοινωνεί κανείς και να ανταποκρίνεται σωστά σε καταστάσεις επικοινωνίας. Πρέπει ακόμα οι μαθητές να ευαισθητοποιηθούν σε επικοινωνιακούς τρόπους συμπεριφοράς και να αποκτήσουν αντίληψη για τις συνθήκες της επικοινωνιακής πράξης.

Συνυφασμένος με τον γενικό στόχο «επικοινωνιακή ικανότητα» είναι και ένας άλλος γενικός στόχος, δηλ. η ικανότητα του μαθητή για συνεργασία, η ετοιμότητα και η ικανότητα να αποδέχεται κανείς τους άλλους, να σέβεται τη γνώμη τους και να επιδιώκει την συναίνεση στην από κοινού αντιμετώπιση των δυσκολιών και στη λύση των προβλημάτων. Απαραίτητη προϋπόθεση για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός είναι να στηρίζεται η διδασκαλία στην συνεργασία μαθητή - δασκάλου.

Σ' ένα κόσμο όπου οι γνώσεις αναπτύσσονται με ταχείς ρυθμούς και ξεπερνιόνται γρήγορα, ο παραδοσιακός τρόπος μετάδοσης γνώσεων είναι μόνο ένας στόχος της σχολικής εκπαίδευσης. Παράλληλα είναι σημαντικό να αποκτήσουν οι μαθητές ικανότητες και δεξιότητες για παραπέρα αυτοδύναμη μάθηση. Έτσι η ικανότητα να μαθαίνει κανείς «πώς να μαθαίνει» ανάγεται σε υπέρτατο διδακτικό στόχο. Το μάθημα της γερμανικής γλώσσας όπως και τα άλλα μαθήματα εξοικειώνει τον μαθητή με τις μεθόδους εργασίας που πρέπει να ακολουθεί και τον βοηθάει να αναπτύσσει στρατηγικές μεθόδους μάθησης και τρόπους λύσης προβλημάτων. Μ' αυτόν τον τρόπο η διδασκαλία της γερμανικής γλώσσας συμβάλλει στο να αποκτούν οι μαθητές ικανότητες που τις χρησιμοποιούν και στα άλλα μαθήματα και τους δίνει την δυνατότητα να τις αξιοποιούν μ' αυτενέργεια και εκτός σχολείου, π.χ. στις σπουδές τους και αργότερα στο επάγγελμά τους.

Γ: ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1. ΠΕΔΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΓΛΩΣΣΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ

Ανώτατος ειδικός διδακτικός στόχος είναι η απόκτηση της επικοινωνιακής ικανότητας στη γερμανική γλώσσα. Η ικανότητα αυτή περιλαμβάνει τις

- αποδεκτικές δεξιότητες (πρόσληψη πληροφοριών: ακουστική, οπτικό-ακουστική και αναγνωστική κατανόηση)
- παραγωγικές δεξιότητες (μετάδοση πληροφοριών: ομιλία, γραφή)
- δεξιότητες που στηρίζονται στο διάλογο και την αλληλεπίδραση (άμεση προφορική ανταλλαγή πληροφοριών μ' ένα ή περισσότερους συνομιλητές).

Πρέπει να γίνεται διαχωρισμός μεταξύ προφορικής επικοινωνίας (ακουστική αντίληψη, ομιλία) και γραπτής επικοινωνίας (ικανότητα στην ανάγνωση και γραφή), παρόλο που στην πράξη συναντάμε μεικτές μορφές επικοινωνίας.

Η επικοινωνία στο μάθημα μπορεί να είναι πραγματική ή τεχνητή. Η πραγματική επικοινωνία λαμβάνει χώρα στην αίθουσα διδασκαλίας. Συνομιλητές είναι οι μαθητές σαν μαθητές και ο δάσκαλος σαν δάσκαλος (π.χ. μαθητές και δάσκαλος συζητούν για τις διακοπές τους). Στην τεχνητή (προσποιητή) επικοινωνία οι μαθητές προσποιούνται πράξεις και / ή πρόσωπα (π.χ. ένας μαθητής μεταφέρεται νοερά σε μία ακρογιαλιά, όπου γνωρίζεται μ' ένα συνομήλικό του Γερμανό).

Ακόμα θα πρέπει να προβλέπονται δραστηριότητες στο μάθημα, στις οποίες θα τονίζεται η αισθητική πλευρά της γλώσσας (π.χ. ποιήματα, τραγούδια, διηγήματα) καθώς και δραστηριότητες, κατά τις οποίες γίνεται γλωσσική μεταφορά από τα γερμανικά στα ελληνικά και τ' αντίθετο. Η μετάφραση θεωρείται αυτοδύναμος διδακτικός στόχος διότι οι μαθητές στην Ελλάδα μπορούν εύκολα να βρεθούν σε κατάσταση επικοινωνίας, όπου θα χρειαστεί να «μεταφέρουν γλωσσικά» πληροφορίες από τα ελληνικά στα γερμανικά και το αντίθετο.

Έτσι προκύπτουν για το μάθημα της γερμανικής γλώσσας τα εξής πέντε βασικά πεδία επικοινωνίας:

- επικοινωνία που στηρίζεται στο διάλογο και στην αλληλεπίδραση
- πραγματική επικοινωνία
- τεχνητή επικοινωνία
- πρόσληψη πληροφοριών
- μεταβίβαση πληροφοριών
- η αισθητική πλευρά της γλώσσας
- μετάφραση

Τα πέντε πεδία επικοινωνίας πραγματώνονται στους ακόλουθους επιμέρους γλωσσικούς τομείς:

- γραφή (λατινική γραφή, ορθογραφία)
- προφορά
- λεξιλόγιο και παραγωγή λέξεων
- γραμματική: μορφολογία, σύνταξη, γραμματική μέσα στο κείμενο (π.χ. συνδέσεις)
- λεκτικές πράξεις (λειτουργίες της γλώσσας: π.χ. να κάνουν ερωτήσεις, να εκφράζουν αμφιβολία ή συναίνεση κλπ.)
- καταστάσεις επικοινωνίας
- θεματικές περιοχές (μαζί με τα στοιχεία πολιτισμού)

Παράδειγμα: Σ' ένα παιχνίδι ρόλων (τεχνητή / προσποιητή αλληλεπίδραση) μπορούν να εξασκηθούν οι μαθητές στις προθέσεις (γραμματική, λεξιλόγιο) και μάλιστα στις έννοιες «Ort/Richtung». Η κατάσταση μπορεί να είναι μία μετακόμιση κατά την οποία γίνονται ερωταποκρίσεις, π.χ. Wohin kommt der Schreibtisch/das Sofa . . . ?

- Den Schreibtisch stellen wir ans Fenster. / Das Sofa kommt an die Wand . . .

Κατά τη διδασκαλία της γερμανικής γλώσσας και για να επιτευχθούν οι διδακτικοί στόχοι θα πρέπει να δίνεται βάρος στα ακόλουθα σημεία: Στο μάθημα αρχαρίων (Α΄ τάξη του Γυμνασίου) σημαντικοί επιμέρους γλωσσικοί τομείς είναι «Εκμάθηση της λατινικής γραφής» και «Προφορά». Από την αρχή αναπτύσσονται με την ίδια βαρύτητα όλα τα πεδία της επικοινωνίας (με εξαίρεση τη μετάφραση, η οποία προϋποθέτει κάποιες βασικές γνώσεις στη γερμανική γλώσσα). Η επαφή με τη γλώσσα έχει κατά τους πρώτους μήνες της διδασκαλίας επικοινωνιακό και παιγνιώδη χαρακτήρα (γίνεται χρήση στοιχειωδών γλωσσικών μέσων σε καταστάσεις επικοινωνίας που κινούν το ενδιαφέρον των μαθητών). Κατά τη διάρκεια του πρώτου χρόνου της διδασκαλίας ακολουθεί σιγά σιγά η συστηματική εξάσκηση του λεξιλογίου και της γραμματικής.

Όταν ορίζονται οι ειδικοί διδακτικοί στόχοι οι πιθανές περιπτώσεις χρήσης της γερμανικής γλώσσας λαμβάνονται υπόψη μόνο σε περιορισμένο βαθμό. Και αυτό για δύο λόγους:

- Σ' αυτήν την ηλικία οι μαθητές κατά κανόνα δεν ξέ-

ρουν, πότε και για ποιο σκοπό θα χρειαστούν κάποτε τη γερμανική γλώσσα.

• Υπάρχουν πολλές πιθανές περιπτώσεις που οι μαθητές θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τη γερμανική γλώσσα και για αυτό το λόγο το μάθημα δεν μπορεί να προετοιμάσει τους μαθητές εξειδικευμένα για όλες.

Οι μαθητές πρέπει λοιπόν να εξοπλιστούν με βασικές γνώσεις στη γλώσσα, οι οποίες αργότερα θα τους επιτρέπουν να αποκτήσουν συγκεκριμένες ειδικές γνώσεις. Η διδασκαλία προσανατολίζεται γι' αυτόν τον λόγο σε επικοινωνιακές ασκήσεις, οι οποίες είναι πρωτότυπες και μεταβιβάσιμες. Έτσι διδακτικός στόχος είναι και οι δεξιότητες με τις οποίες οι μαθητές μπορούν να αποκτήσουν γνώσεις και να διευρύνουν την επικοινωνιακή τους ικανότητα όταν το χρειάζονται χωρίς τη βοήθεια του δασκάλου τους (βλ. κεφ. Β).

2. ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΩΝ ΠΕΔΙΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

2.1. Ανταλλαγή πληροφοριών: πραγματική και τεχνητή αλληλεπίδραση

Η διδασκαλία της γερμανικής γλώσσας καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από πραγματικές καταστάσεις επικοινωνίας. Στο μάθημα δημιουργούνται συνεχώς καταστάσεις οι οποίες δίνουν στο δάσκαλο και τους μαθητές ευκαιρία για επικοινωνία. Η γλώσσα, η οποία χρησιμοποιείται για την οργάνωση και διεξαγωγή του μαθήματος, προσφέρει επίσης πολλές δυνατότητες για πραγματική επικοινωνία μέσα στο μάθημα. Για αυτόν το λόγο πρέπει να γίνεται εξάσκηση από την αρχή στις αντίστοιχες επικοινωνιακές καταστάσεις και να διευρύνεται σταδιακά η πολυπλοκότητά τους (Ich verstehe das nicht. / Bitte noch einmal!/ Warum? / Schreiben wir? Κλπ.)

Η τεχνητή (προσποιητή) αλληλεπίδραση παίζει σημαντικό ρόλο διότι οι πραγματικές καταστάσεις επικοινωνίας στο μάθημα δεν επαρκούν ώστε να ενταχθούν αρμονικά σ' αυτές συγκεκριμένες επικοινωνιακές πράξεις και οι λειτουργίες της γλώσσας που είναι συνδεδεμένες με τις πράξεις αυτές. Όταν η επικοινωνία στηρίζεται στην προσποίηση τότε οι μαθητές μιμούνται τις πράξεις ή τα πρόσωπα και τις πράξεις

(Προσποίηση: Stell dir vor, du triffst einen Marsmenschen. Was fragst du ihn? -

Παιχνίδι ρόλων: Du bist jetzt Horst, der seinem griechischen Freund einen Brief schreibt.)

Καθαρά παιχνίδια ρόλων αντικαθίστανται σταδιακά με προσποιήσεις, μια και οι μαθητές στην εφηβεία παύουν να είναι πρόθυμοι να υποδυθούν ρόλους. Η προσποιητή επικοινωνία θα πρέπει να προκαλεί τη φαντασία των μαθητών. Σ' αυτό συντελούν κυρίως θέματα και καταστάσεις από τον κόσμο της φαντασίας, περιπέτειες, άγνωστες χώρες, κόμικς, αλλά και θέματα τα οποία αγγίζουν προσωπικά τους μαθητές.

Όσο διευρύνονται οι γνώσεις τους στη γλώσσα θα πρέπει οι μαθητές να περνούν από τις κλειστές σε πιο ελεύθερες μορφές έκφρασης.

Α΄ ΤΑΞΗ

Στο τέλος της Α΄ τάξης του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση

• να κατανοούν απλές οδηγίες του καθηγητή ή των συμμαθητών τους και να ανταποκρίνονται ανάλογα με γλωσσικά ή μη γλωσσικά μέσα,

• να ανταποκρίνονται απλά και ανάλογα με το επίπεδό τους σ' ότι λέγεται στα πλαίσια ενός γνωστού θέματος (η δραστηριότητα μπορεί να καθοδηγείται με γλωσσικά μέσα που δίνονται ή με εικόνες),

• να ανταποκρίνονται ανάλογα με το επίπεδό τους σε ότι βλέπουν, ακούν ή διαβάζουν
(Das ist prima! / Warum?),

• να παίζουν ένα σύντομο διάλογο που άκουσαν και στον οποίο έχουν κάνει ασκήσεις και να μπορούν να τον παραλλάσσουν με απλά γλωσσικά μέσα που τους έχουν δοθεί.

Β΄ ΤΑΞΗ

Οι διδακτικοί στόχοι της Α΄ τάξης παραμένουν και διευρύνονται. Έτσι στο τέλος της Β΄ τάξης του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι ακόμη σε θέση

• να κατανοούν τις πιο συνήθεις εκφράσεις (οδηγίες, ερωτήσεις κλπ.) οι οποίες αφορούν στην οργάνωση και διεξαγωγή του μαθήματος. Θα πρέπει ακόμη να αρχίζουν να χρησιμοποιούν οι ίδιοι στα γερμανικά τις πιο συχνές εκφράσεις της καθημερινής γλώσσας του μαθήματος.

• να ανταποκρίνονται αυθόρμητα και με απλά γλωσσικά μέσα σε κάτι που είδαν, άκουσαν ή διάβασαν

• να κάνουν απλούς διαλόγους σχετικά με τον εαυτό τους , τις εντυπώσεις τους ή σχετικά με κάτι το οποίο έζησαν

• να μιμούνται απλούς διαλόγους (π.χ. παιχνίδια ρόλων)

• να παραλλάσσουν, να κατασκευάζουν και να παίζουν διαλόγους με την βοήθεια γλωσσικών μέσων, τα οποία τους έχουν δοθεί ή έχουν επεξεργαστεί μόνοι τους.

Γ΄ ΤΑΞΗ

Οι διδακτικοί στόχοι της Β΄ τάξης παραμένουν και διευρύνονται. Έτσι στο τέλος της Γ΄ τάξης του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση

• να κατανοούν την καθημερινή γλώσσα, η οποία χρησιμοποιείται στο μάθημα και να την χρησιμοποιούν και ίδιοι όσο γίνεται καλύτερα.

• να κάνουν σύντομες συζητήσεις στα γερμανικά χρησιμοποιώντας απλά γλωσσικά μέσα και παράλληλα να πραγματώνουν βασικές γλωσσικές πράξεις, που προκύπτουν από αλληλεπίδραση, όπως «zustimmen, widersprechen, nachfragen, um etwas bitten, sich in ein Gespäch einmischen, sich informieren, Vermutungen/ Meinungen/Zweifel ausdrücken und auf die Vermutungen/Meinungen anderer spontan reagieren».

• να προετοιμάζουν και να παρουσιάζουν απλά και σύντομα παιχνίδια ρόλων και προσποιήσεις στο πλαίσιο ήδη γνωστών θεμάτων και καταστάσεων.

2.2.Πρόσληψη πληροφοριών (προφορικός και γραπτός λόγος)

Η κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου είναι μία από τις στοιχειώδεις επικοινωνιακές ικανότητες και προϋπόθεση για την ανάπτυξη της ομιλίας και της γραφής. Στην καθημερινή επικοινωνία κείμενα προφορικού ή γραπτού λόγου κατανοούνται - ανάλογα βέβαια με το είδος του κειμένου και τους επικοινωνιακούς στόχους - επιλεκτικά ή συνολικά. Η συνολική κατανόηση ενός κειμένου είναι σημαντική, όταν π.χ. διαβάζουμε κάτι για να κατατοπιστούμε, όταν δηλ. θέλουμε να αποκτήσουμε μία συνολική εικόνα ενός κειμένου. Από τα δρομολόγια των τρένων ή από το δελτίο καιρού παίρνουμε πληροφορίες επιλεκτικά. Λεπτομερή κατανόηση απαιτούν μόνον ορισμένα είδη κειμένων, π.χ. συνταγές ή οδηγίες χρήσεως. Γι' αυτό πρέπει στο μάθημα της γερμανικής γλώσσας να αναπτυχθούν και η συνολική και επιλεκτική κατανόηση, δηλ. οι μαθητές

να διδαχθούν και να εξασκηθούν σε τέτοιες τεχνικές, οι οποίες θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν κείμενα συνολικά και επιλεκτικά. Αυτές οι τεχνικές προϋποθέτουν την διάθεση να θέλει να ασχοληθεί κανείς με κείμενα, τα οποία φαίνονται πολύ δύσκολα από την πρώτη ματιά, και περιλαμβάνουν την ικανότητα να μπορεί κανείς να αξιολογεί τα εξωτερικά χαρακτηριστικά των κειμένων για την κατανόησή τους. Οι μαθητές πρέπει κατά κύριο λόγο

• να έχουν γενική εποπτεία του επικοινωνιακού χώρου - «Ποιος επικοινωνεί με ποιόν σε ποια κατάσταση με ποια πρόθεση και για ποιο θέμα» - και να το αξιοποιούν αυτό για την κατανόηση του κειμένου. Έτσι θα πρέπει να μπορούν να ταυτίσουν τους ομιλητές με τους ρόλους τους και να διακρίνουν τη σχέση μεταξύ των συνομιλητών (φίλοι / γνωστοί / ξένοι - σχέση ισότιμη / σχέση ιεραρχική). Η σωστή ερμηνεία τέτοιων παραγόντων είναι συχνά απαραίτητη για την κατανόηση κειμένων.

• να ερμηνεύουν το οπτικό ή το ακουστικό περιβάλλον ενός κειμένου (τον τρόπο που είναι τυπωμένο, τα σημεία στα οποία δίνεται έμφαση, εικόνες, τον χωρισμό ενοτήτων όπου και όπως αυτός διακρίνεται. Σε κείμενα προφορικού λόγου να διακρίνουν τον αριθμό των ομιλητών, τον τόνο της φωνής, εξωτερικούς θορύβους κλπ.).

• να ενεργοποιούν γνώσεις που ήδη υπάρχουν («Τι περιμένω από ένα κείμενο με τον τίτλο Χ;», «Τι ξέρω για αυτό το θέμα ;»), να διατυπώνουν υποθέσεις για ένα κείμενο και να τις ελέγχουν («Πιθανόν το κείμενο λέει, ότι . . .»).

• να αναγνωρίζουν την δομή ενός κειμένου με βάση στοιχεία του περιεχομένου, στοιχεία λογικά και στοιχεία που αποτελούν τους συνδετικούς κρίκους του κειμένου.

• να αξιοποιούν τα γλωσσικά συμφραζόμενα, τις καταστάσεις και τους θεματικούς συσχετισμούς, ώστε να κατανοούν άγνωστες λέξεις, εκφράσεις και ιδιωματισμούς.

• να χρησιμοποιούν τις γνώσεις τους τις σχετικές με την παραγωγή λέξεων, για να κατανοήσουν καινούργιες λέξεις (π.χ. «Umweltkatastrophe»).

• να διακρίνουν τις ορθογραφικές ιδιαιτερότητες και τις ιδιαιτερότητες επιτονισμού και να κατανοούν τη σημασία τους (γραφή με κεφαλαία, σημεία στίξης σε γραπτά κείμενα, διαλείμματα, επιτονισμός κλπ. στον προφορικό λόγο).

Στις τεχνικές πρόσληψης πληροφοριών οι μαθητές μπορούν να εξασκηθούν καλύτερα όταν ασχοληθούν με αυθεντικά κείμενα, π.χ. μικρές συνεντεύξεις, άρθρα και γράμματα αναγνωστών από νεανικά περιοδικά, στατιστικές για τον ελεύθερο χρόνο των νέων, μικρά λογοτεχνικά κείμενα κλπ. Στη διάρκεια του μαθήματος οι μαθητές αρχίζουν να μαθαίνουν και να παίρνουν πληροφορίες από κείμενα που χρειάζονται περισσότερη ερμηνεία, δηλ. κείμενα με άγνωστες λέξεις.

Σε κάθε ώρα διδασκαλίας θα έπρεπε να αφιερώνεται μία φάση στην εξάσκηση πρόσληψης πληροφοριών, και μάλιστα ίδιος χρόνος στην ακουστική και αναγνωστική κατανόηση. Άλλες τεχνικές πρόσληψης πληροφοριών είναι π.χ. : να απαντούν οι μαθητές σε απλές ερωτήσεις σχετικά με το κείμενο, να ταξινομούν εικόνες στα κατάλληλα μέρη των κειμένων, να επανακατασκευάζουν ένα κείμενο που άκουσαν ή διάβασαν από μεμονωμένες προτάσεις, να ταξινομούν λέξεις ή συντάγματα από ένα κείμενο σε εναλλακτικές μορφές έκφρασης που τους έχουν δοθεί, να αναγνωρίζουν, εάν λείπουν από κάποιο κείμενο μεμονωμένες εκφράσεις που τους έχουν δοθεί (π.χ. να σημειώνουν «σωστό - λάθος»), να συμπληρώνουν γραπτά νοηματικά κενά σε ένα κείμενο (λέξεις ή μικρά συντάγματα, τα οποία μπορούν και να τους έχουν δοθεί από πριν, να συμπληρώνουν την αρχή ή το τέλος προτάσεων σε κάποια κείμενα, που έχουν ακούσει ή διαβάσει, να ανταποκρίνονται σε ένα απλό κείμενο οδηγιών (π.χ. να παίζουν ένα παιχνίδι με βάση τις οδηγίες ή να γράφουν μία λίστα με ψώνια με βάση μία απλή συνταγή μαγειρικής).

Πρόσληψη πληροφοριών: προφορικός λόγος

Α΄ ΤΑΞΗ

Στο τέλος της Α΄ τάξης του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν συνολικά ή επιλεκτικά κείμενα διάρκειας το πολύ 1 λεπτού, που περιέχουν διάλογους ή μονολόγους με ήδη γνωστά θέματα. Τα κείμενα δεν θα πρέπει να περιέχουν πολλές και πολύπλοκες πληροφορίες και να έχουν καθόλου άγνωστες λέξεις. Η ταχύτητα του λόγου θα πρέπει να είναι η κανονική, όχι ιδιαίτερα υψηλή, και η προφορά να μην έχει διαλεκτικά στοιχεία.

Β΄ ΤΑΞΗ

Στο τέλος της Β΄ τάξης του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν συνολικά ή επιλεκτικά κείμενα διάρκειας το πολύ 2-3 λεπτών που περιέχουν διάλογους ή μονολόγους με σχεδόν γνωστά θέματα. Τα κείμενα δεν θα πρέπει να περιέχουν πολλές και πολύπλοκες πληροφορίες και να έχουν ελάχιστες άγνωστες λέξεις, οι οποίες δεν θα επηρεάζουν την κατανόηση. Η ταχύτητα του λόγου θα πρέπει να είναι η κανονική, όχι ιδιαίτερα υψηλή, και η προφορά να μην έχει διαλεκτικά στοιχεία.

Γ΄ ΤΑΞΗ

Στο τέλος της Γ΄ τάξης του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν συνολικά ή επιλεκτικά κείμενα διάρκειας το πολύ 5 λεπτών που περιέχουν διάλογους ή μονολόγους σχετικά με θέματα, τα οποία έχουν σχέση με τις εμπειρίες τους. Τα κείμενα δεν θα πρέπει να περιέχουν πολλές και πολύπλοκες πληροφορίες και να έχουν λίγες άγνωστες λέξεις, των οποίων η σημασία θα συνεπάγεται από τα συμφραζόμενα. Η ταχύτητα του λόγου θα πρέπει να είναι η κανονική, όχι ιδιαίτερα υψηλή, και η προφορά να μην έχει διαλεκτικά στοιχεία.

Πρόσληψη πληροφοριών: γραπτός λόγος

Α΄ ΤΑΞΗ

Στο τέλος της Α΄ τάξης του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν συνολικά ή επιλεκτικά κείμενα το πολύ 200 λέξεων με θέματα τα οποία έχουν σχέση με τις εμπειρίες τους. Τα κείμενα μπορούν να περιέχουν ελάχιστες άγνωστες λέξεις, οι οποίες δεν θα επηρεάζουν την κατανόηση.

Β΄ ΤΑΞΗ

Στο τέλος της Β΄ τάξης του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν συνολικά ή επιλεκτικά κείμενα το πολύ 300-400 λέξεων με θέματα, τα οποία έχουν σχέση με τις εμπειρίες τους. Τα κείμενα μπορούν να περιέχουν ελάχιστες άγνωστες λέξεις, οι οποίες δεν θα επηρεάζουν την κατανόηση ή των οποίων η σημασία συνεπάγεται από τα συμφραζόμενα.

Γ΄ ΤΑΞΗ

Στο τέλος της Γ΄ τάξης του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν συνολικά ή επιλεκτικά κείμενα το πολύ 500 λέξεων με θέματα, τα οποία έχουν σχέση με τις εμπειρίες τους. Τα κείμενα μπορούν

να περιέχουν ελάχιστες άγνωστες λέξεις, οι οποίες δεν θα επηρεάζουν την κατανόηση ή των οποίων η σημασία συνεπάγεται από τα συμφραζόμενα.

2.3. Μεταβίβαση Πληροφοριών: προφορικός και γραπτός λόγος

Πρόσληψη και μεταβίβαση πληροφοριών βρίσκονται συχνά σε στενή σχέση μεταξύ τους και εμφανίζονται πολλές φορές ταυτόχρονα και στην πραγματικότητα και στο μάθημα. Πρέπει όμως να διδάσκονται και να εξασκούνται οι μαθητές σ' αυτές με διαφορετικές τεχνικές. Και οι διδακτικοί στόχοι διαφέρουν μεταξύ τους, ανάλογα με το επίπεδο γνώσεων μια και οι αποδεκτικές δεξιότητες της πρόσληψης πληροφοριών αναπτύσσονται γρηγορότερα από τις παραγωγικές της μεταβίβασης πληροφοριών. Γι' αυτό πρέπει να γίνεται πιο εντατική εξάσκηση στην ομιλία και τη γραφή απ' ότι στην ακουστική και αναγνωστική κατανόηση.

Η έκφραση στον προφορικό λόγο είναι πολύ δύσκολη και απαιτεί τις περισσότερες ασκήσεις απ' όλες τις δεξιότητες, επειδή πρέπει να σχεδιαστούν και να αρθρωθούν όλα τα επίπεδα της γλώσσας ταυτόχρονα (προφορά, μορφοσύνταξη, λεξιλόγιο). Οι μαθητές αποκτούν την επιθυμητή ευχέρεια μόνο όταν εξασκούνται συνεχώς. Επειδή όμως η συνεχής εξάσκηση μπορεί να κάνει τους μαθητές να βαρεθούν, πρέπει οι ασκήσεις να περιέχουν πολλές εναλλαγές. Θα πρέπει επίσης να προσέχουμε και τη σύνδεση με τις άλλες δεξιότητες.

Τα κίνητρα για να γράψουν οι μαθητές θα πρέπει να ανταποκρίνονται στις ανάγκες έκφρασής τους και να προκαλούν τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους. Γι' αυτό θα πρέπει να προτιμούνται σαν εξάσκηση παιγνιώδεις μορφές ή πιθανόν κάποιες μικρές «πρωτοβουλίες» (π.χ. η αλληλογραφία της τάξης). Η εξωτερική μορφή του κειμένου παίζει εδώ σημαντικό ρόλο. Τα αποτελέσματα μπορούν, αφού διορθωθούν από κοινού, να εκτεθούν στην τάξη, και έτσι να ικανοποιηθεί η ανάγκη των μαθητών για έπαινο και επιβεβαίωση και να προωθηθεί η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους.

Τον πρώτο χρόνο διδασκαλίας οι μαθητές εισάγονται στη λατινική γραφή. Η ορθογραφία είναι σημαντική στα γερμανικά, επειδή δίνει φωνολογικές και μορφοσυντακτικές πληροφορίες. Γι' αυτό πρέπει να γίνεται καθημερινή εξάσκηση, ώστε να αντιληφθούν οι μαθητές τη σχέση μεταξύ των γραμμάτων, που διαβάζουν, και των φθόγγων, που ακούν.

Όσο διευρύνονται οι γνώσεις τους στη γλώσσα θα πρέπει οι μαθητές να περνούν από τις καθοδηγούμενες σε πιο ελεύθερες μορφές έκφρασης.

Α΄ ΤΑΞΗ

Στο τέλος της Α΄ τάξης του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση

- να μεταφέρουν λέξεις ή μικρές προτάσεις από την τυπογραφική σε καλλιγραφική γραφή,
- να ταξινομούν (δηλ. να παράγουν ένα κείμενο) από ένα σύνολο μικρών μεμονωμένων προτάσεων, οι οποίες περιέχουν γνωστές λέξεις, και να το αντιγράφουν ή να το διαβάζουν δυνατά,
- να εκφράζονται ανάλογα με το επίπεδό τους με απλά γλωσσικά μέσα προφορικά (με κατανοητή προφορά) ή γραπτά (όσο γίνεται πιο σωστά ορθογραφικά) στα πλαίσια ενός θέματος, στο οποίο έχουν εξασκηθεί (να επαναδιηγούνται απλά γεγονότα, να δίνουν πληροφορίες για τον εαυτό τους). Ό,τι λένε ή γράφουν οι μαθητές, μπορεί να καθοδηγείται με εικόνες ή γλωσσικά στοιχεία, που τους έχουν δοθεί.

Β΄ ΤΑΞΗ

Οι διδακτικοί στόχοι της Α΄ τάξης παραμένουν και διευρύνονται. Έτσι στο τέλος της Β΄ τάξης του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι ακόμη σε θέση:

στον γραπτό λόγο και ανάλογα με το επίπεδό τους

- να μετασχηματίζουν απλά είδη κειμένων (π.χ. να συμπληρώνουν κενά διαλόγων με βάση ένα μικρό κείμενο που διάβασαν),
- να γράφουν απλά σύντομα κείμενα (π.χ. να κλείνουν ένα ραντεβού, να γράφουν μία σύντομη κάρτα,

στον προφορικό λόγο και ανάλογα με το επίπεδό τους:

- να εκφράζονται για απλά γεγονότα της καθημερινής σχολικής ζωής,
- να μιλούν με λίγες προτάσεις για τον εαυτό τους,
- να επαναδιηγούνται με την βοήθεια ενός σκελετού εικόνων ή λέξεων απλές πράξεις στα πλαίσια μίας θεματικής περιοχής, στην οποία έχουν εξασκηθεί.

Γ΄ ΤΑΞΗ

ΟΜΙΛΙΑ: Οι διδακτικοί στόχοι της Β΄ τάξης παραμένουν και διευρύνονται. Έτσι στο τέλος του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση

- να αναπαράγουν με τη βοήθεια βασικών λέξεων ή ελεύθερα και με λογικό ειρμό απλά γεγονότα, που διάβασαν, είδαν, άκουσαν ή έζησαν,
- να εκφράζονται μ' απλά λόγια και με λογικό ειρμό για τον εαυτό τους και το περιβάλλον τους (π.χ. Ich bin ... Ich habe ... Gern mache ich ... Ich kann auch gut ...)

ΓΡΑΦΗ: Οι διδακτικοί στόχοι της Β΄ τάξης παραμένουν και διευρύνονται. Έτσι στο τέλος της Γ΄ τάξης του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση

- να παράγουν καθοδηγημένα απλά μικρά κείμενα
- να εκφράζονται γραπτά πιο ελεύθερα χρησιμοποιώντας τα περιορισμένα γλωσσικά μέσα, που κατέχουν (να δίνουν ραντεβού, να γράφουν στοιχειώδεις σημειώσεις ημερολογίου, να συμπληρώνουν διαλόγους σε Comics, κλπ.)
- να κρατούν σημειώσεις για απλά περιστατικά και να δουλεύουν με τις βασικές λέξεις (π.χ. σκελετό λέξεων).

2.4 Η αισθητική πλευρά της γλώσσας

Η ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων και η τακτική ενασχόληση μ' αυτά μπορεί να εμπλουτίσει σημαντικά το μάθημα, επειδή τα κείμενα αυτά επιτρέπουν στους μαθητές να κατανοήσουν καλύτερα τον κόσμο και τους ανθρώπους και ακόμη δίνουν αφορμές για πραγματικές γλωσσικές πράξεις.

Ο δάσκαλος θα πρέπει να επιδιώκει

- να αφυπνίσει την επιθυμία των μαθητών του να διαβάσουν λογοτεχνικά κείμενα (ποιήματα, τραγούδια, μύθους, διηγήματα κ.α.),
- να ευαισθητοποιήσει τους μαθητές στην αισθητική πλευρά της γλώσσας,
- να μεταδώσει, μέσα από την ενασχόληση με λογοτεχνικά κείμενα, πληροφορίες για τον πολιτισμό των γερμανόφωνων χωρών.

Η ενασχόληση με τη λογοτεχνία θα πρέπει να ευχαριστεί τους μαθητές. Γι' αυτό πρέπει να επιλέγονται λογοτεχνικά κείμενα που έχουν σχέση με τις εμπειρίες τους (π.χ. λογοτεχνία για νέους). Επειδή τα λογοτεχνικά κείμενα έχουν συχνά πολύσημο χαρακτήρα, θα πρέπει να μα-

θαίνουν οι μαθητές να προσέχουν και τον τρόπο έκφρασης.

Η ενασχόληση με τα λογοτεχνικά κείμενα μπορεί να γίνεται και βάση της προσωπικής άποψης του κάθε μαθητή. Ο μαθητής θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να δώσει την δική του ερμηνεία στο κείμενο. Σ' αυτές τις περιπτώσεις αρκεί να ερμηνευθεί γλωσσικά το κείμενο, όσο απαιτεί αυτή η υποκειμενική προσέγγιση.

Α΄ ΤΑΞΗ

Στο τέλος της Α΄ τάξης του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση

- να διαβάζουν δυνατά σύντομους στίχους και ποιήματα και να τους αλλάζουν μορφή με βάση γλωσσικά μέσα, που τους έχουν δοθεί ή έχουν δουλέψει μόνοι τους,
- να ταξινομούν με βάση το περιεχόμενο μεμονωμένους στίχους ή προτάσεις από γνωστά ή άγνωστα ποιήματα ή τραγούδια, που τους έχουν δοθεί
- να αντιστοιχούν σε εικόνες και σε ιστορίες με εικόνες λέξεις, στίχους, προτάσεις κ.α. και να τους αλλάζουν μορφή με βάση γλωσσικά μέσα, που τους έχουν δοθεί ή έχουν δουλέψει μόνοι τους.

Β΄ ΤΑΞΗ

Οι διδακτικοί στόχοι της Α΄ τάξης παραμένουν και διευρύνονται. Έτσι στο τέλος της Β΄ τάξης του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι ακόμη σε θέση

- να επαναδιηγούνται απλές ιστορίες και να τους αλλάζουν μορφή με βάση γλωσσικά μέσα, που τους έχουν δοθεί ή έχουν δουλέψει μόνοι τους (π.χ. να αλλάζουν το τέλος),
- να γράφουν παράλληλα μικρά ποιήματα ή απλές ιστορίες με βάση γλωσσικά μέσα, που τους έχουν δοθεί,
- να αντιστοιχούν εικόνες και ιστορίες με εικόνες σε τμήματα κειμένου και να παράγουν σχετικά αυτά κείμενα.

Γ΄ ΤΑΞΗ

Οι διδακτικοί στόχοι της Β΄ τάξης παραμένουν και διευρύνονται. Έτσι στο τέλος του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι ακόμη σε θέση

- να κατανοούν απλές ιστορίες, διηγήματα και παραμύθια, να τα διαβάζουν δυνατά και να τα συζητούν,
- να αλλάζουν μορφή σε μικρά κείμενα, π.χ. στίχους, τραγούδια, πεζά κείμενα και να μπορούν να τα παίζουν (π.χ. να μετατρέψουν ένα μικρό διήγημα σε διάλογο ή να γράψουν παράλληλα ένα κείμενο),
- να συμπληρώνουν ή να γράφουν απλά κείμενα έως το τέλος.

2.5. Μετάφραση

Η μετάφραση παίζει σε σχέση με τα άλλα πεδία επικοινωνίας δευτερεύοντα ρόλο. Θα πρέπει να γίνονται μεταφραστικές ασκήσεις, όταν ήδη έχουν αποκτηθεί κάποιες βάσεις στη γλώσσα (όχι πριν τον δεύτερο χρόνο) και μάλιστα σε συγκριτική βάση, όταν πρόκειται για δύσκολα γλωσσικά φαινόμενα. Τέτοιες ασκήσεις θα πρέπει να εντάσσονται σε τεχνητές καταστάσεις επικοινωνίας. Δεν πρέπει με κανένα τρόπο να χρησιμοποιηθεί αυτό το πεδίο επικοινωνίας περισσότερο από όσο χρειάζεται, π.χ. αδικαιολόγητη χρήση της μητρικής γλώσσας, όταν μελετώνται κείμενα, ή για την καθημερινή επικοινωνία στο μάθημα.

Οι μαθητές θα πρέπει στο τέλος του Γυμνασίου να είναι σε θέση να μεταφράζουν σε στοιχειώδεις καταστάσεις προφορικής επικοινωνίας μεταξύ Ελλήνων και Γερμανών.

Στην περίπτωση αυτή δεν απαιτείται τόσο να είναι τα γερμανικά μορφολογικά σωστά όσο κατανοητά.

3. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΣΤΟΥΣ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

Όταν ορίζονται οι διδακτικοί στόχοι στους επιμέρους γλωσσικούς τομείς πρέπει τα γλωσσικά μέσα (γραμματική, λεξιλόγιο), που είναι κάθε φορά κατάλληλα για το επίπεδο των γνώσεων, να βρίσκονται σε συνάρτηση με το περιεχόμενο και να είναι ανάλογα με τις λειτουργίες (θεματολογική περιοχή, καταστάσεις, συμφραζόμενα, λεκτικές πράξεις κλπ.), που εκπληρεί η γλώσσα.

Παράδειγμα 1ο (πραγματική αλληλεπίδραση)

• κατάσταση επικοινωνίας:	η τάξη
• πράξη επικοινωνίας:	να μοιρασθούν αντικείμενα
• λεκτική πράξη:	να παρακαλέσω ευγενικά για κάτι
• γλωσσικά μέσα:	Bitte, gib mir mal ...
• Γραμματική:	Imperativ
• Λεξιλόγιο:	Stift, Buch, Heft, Lineal, . . .

Παράδειγμα 2ο (προσποιητή αλληλεπίδραση)

• κατάσταση επικοινωνίας:	στην ακρογιαλιά
• πράξη επικοινωνίας:	πιάνω κουβέντα
• λεκτική πράξη:	ρωτώ για την καταγωγή
• γλωσσικά μέσα:	Sag mal, kommst du aus . . .΄
• Γραμματική	aus (+ Artikel im Dativ) + Landername
• Λεξιλόγιο:	Italien, die Schweiz . . .

Είναι σημαντικό να ακολουθούν τα αντικείμενα μάθησης (θέματα, καταστάσεις, λεκτικές πράξεις, γραμματική, λεξιλόγιο κ.α.) μία λογική σειρά και να έχουν μία ομαλή εξελικτική πορεία.

3.1. Θέματα / Καταστάσεις / Στοιχεία πολιτισμού

Τα θέματα και οι καταστάσεις, οι οποίες θίγονται μέσα στο μάθημα της γερμανικής γλώσσας, πρέπει να είναι ανάλογα με την ηλικία των μαθητών και προσανατολισμένα στις εμπειρίες και στις προσλαμβάνουσες παραστάσεις τους, π.χ.

- Abenteuer
- Comics
- Kameraden und Freunde
- Freizeit, Spielen Sport, Hobbys, Musik, Tiere
- hauslicher Bereich, Familie, Wohnen und Leben, Essen und Trinken
- Mode, Kleidung
- Schule, Schulalltag, Stundenplan usw.
- Ferien und Verreisen, Ausfluge
- Feste: Namenstag, Weihnachten, Geburtstag, Ostern ..

Τα θέματα θα πρέπει να εξετάζονται, όπου είναι δυνατόν, σε «διαπολιτισμική βάση» (π.χ. Feste, Schule, Freizeit).

Σχετικά με τα στοιχεία Πολιτισμού

Ο γενικός στόχος «επικοινωνία», όταν αναφέρεται στην διδασκαλία της ξένης γλώσσας, σημαίνει «διαπολιτισμική επικοινωνία». Γι' αυτόν τον λόγο θα πρέπει οι μαθητές να γνωρίσουν στοιχεία σχετικά με την ζωή των ανθρώπων στις γερμανόφωνες χώρες, τον πολιτισμό τους και την ιστορία τους. Θα πρέπει παράλληλα να κάνουν σκέψεις για τις δικές τους αξίες και συνήθειες ζωής, να αποκτήσουν κατανόηση για τις ιδιαιτερότητες της χώρας, την γλώσσα της οποίας μαθαίνουν, ώστε να αναπτύξουν μία βάση για αμοιβαία κατανόηση. Πρέπει λοιπόν στο μάθημα να εντοπίζονται πολιτισμικές ιδιαιτερότητες και να συζητούνται προκαταλήψεις και στερεότυπα.

Οι διδακτικοί στόχοι κινούνται σε περιοχές στις οποίες διαφαίνονται πολιτισμικές ιδιαιτερότητες:

- στην επικοινωνιακή συμπεριφορά των ανθρώπων
- στην κοινωνική τους συμπεριφορά
- στην διαμόρφωση του περιβάλλοντος
- στην ιστορία και στον πολιτισμό τους καθώς και στην συνείδηση που έχουν οι άνθρωποι σχετικά μ' αυτά.

Τα διαπολιτισμικά θέματα προσφέρουν στο μάθημα πολλές αφορμές για πραγματική επικοινωνία. Τα κείμενα και οι ασκήσεις των διδακτικών βιβλίων θα πρέπει πάντα να αντιστοιχούν στην πραγματικότητα της χώρας. Τα διδακτικά βιβλία θα πρέπει να περιέχουν πολλές εικόνες, ηχητικά ντοκουμέντα, κλπ., τα οποία αποδίδουν ρεαλιστικά τα στοιχεία πολιτισμού αυτής της χώρας.

Θα πρέπει να προωθούνται η αδελφοποίηση και αλληλογραφία τάξεων και η ανταλλαγή μαθητών. Η αίθουσα διδασκαλίας θα πρέπει να είναι εξοπλισμένη με ενδιαφέρον εποπτικό υλικό (πλακάτ, χάρτες, φωτογραφίες κλπ.), το οποίο, αν είναι δυνατόν, θα το φέρνουν μόνοι τους οι μαθητές.

3.2. Λεκτικές πράξεις

Στο τέλος του Γυμνασίου θα πρέπει οι μαθητές να είναι σε θέση να επιτελέσουν στα γερμανικά τις πιο στοιχειώδεις λεκτικές πράξεις, οι οποίες είναι απαραίτητες στην καθημερινή επικοινωνία. Κάθε λεκτική πράξη μπορεί να επιτελεσθεί με διαφορετικής πολυπλοκότητας γλωσσικά μέσα, π.χ.

ZWEIFEL	- Kommt Peter wirklich?
	- Peter wird kaum kommen.
	- Ich glaube nicht, dass Peter kommt.
	- Dass Peter kommt, bezweifle ich.

Μ' αυτόν τον τρόπο μία λεκτική πράξη μπορεί να πραγματωθεί κατά την διάρκεια της εκμάθησης της γλώσσας με ποικίλους τρόπους και με αυξανόμενη πολυπλοκότητα. Εκείνο που πρέπει να προσέχουμε πάντα είναι η καταλληλότητα της εκφώνησης, z. B. «einen Freund um etwas bitten»:

- κατάλληλος τρόπος:	Gibst du mir mal das Buch ?
- ακατάλληλος τρόπος:	Hättest du die Güte, mir das Buch zu geben?

Ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι λεκτικές πράξεις οι οποίες έχουν σχέση με την οργάνωση και τη διεξαγωγή του μαθήματος (ums Wort bitten, Verstehen / Nichtverstehen signalisieren κ.α.). Τα απαραίτητα γλωσσικά μέσα (Ich möchte etwas sagen. / Das verstehe ich nicht. κ.α.) πρέπει να εξασκούνται εντατικά, ώστε να μπορούν να τα χρησιμοποιούν οι μαθητές όσο γίνεται νωρίτερα.

Κατάλογος των λεκτικών πράξεων υπάρχει στο παράρτημα 1.

3.3. Λεξιλόγιο

Γίνεται διάκριση μεταξύ ενεργητικού και παθητικού λεξιλογίου. Το ενεργητικό λεξιλόγιο περιλαμβάνει όλες εκείνες τις λέξεις, οι οποίες με την εξάσκηση περνούν μεθοδευμένα στις παραγωγικές γνώσεις του μαθητή. Στο αποδεκτικό λεξιλόγιο (λεξιλόγιο κατανόησης) περιλαμβάνονται οι λέξεις, οι οποίες ενεργοποιούνται, όταν ο μαθητής πρέπει να καταλάβει κάτι, αλλά δεν μπορεί να τις χρησιμοποιήσει για την παραγωγή λόγου.

Το ενεργό λεξιλόγιο πρέπει να περιλαμβάνει περίπου 300-350 λέξεις ανά σχολική χρονιά. Έτσι έχουμε μετά τρία χρόνια στο τέλος του Γυμνασίου ένα ενεργό λεξιλόγιο από περίπου 1000 λέξεις. Το μέγεθος του αποδεκτικού λεξιλογίου δεν μπορούμε να το προβλέψουμε.

Η επιλογή του λεξιλογίου εξαρτάται άμεσα από τις θεματικές περιοχές και καταστάσεις, τις οποίες πραγματεύεται το μάθημα. Επειδή σ' αυτό το αναλυτικό πρόγραμμα δεν δίνονται θέματα και καταστάσεις κατά τάξη δεν είναι δυνατόν να δοθούν και κατάλογοι λέξεων κατά τάξη.

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το λεξιλόγιο, το οποίο έχει σχέση με την οργάνωση και τη διεξαγωγή του μαθήματος (Hausaufgaben, verstehen, schwierig . . . κ.α.). Αυτό το λεξιλόγιο πρέπει να ασκείται σε πραγματικές καταστάσεις στην τάξη και να βρίσκεται πάντα σε σχέση με άλλες θεματικές περιοχές.

Όταν επιλέγεται το λεξιλόγιο θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα εξής:

- Η μορφολογία και η σύνταξη θα πρέπει να είναι ανάλογες με τα περιεχόμενα της γραμματικής, που διδάσκονται κάθε χρόνο. Έτσι θα πρέπει να αποφεύγονται τον πρώτο χρόνο ρήματα με υποχρεωτικό αντικείμενο στην δοτική.
- Όπου φαίνεται λογικό θα πρέπει να επιλέγονται λέξεις, οι οποίες έχουν αντιστοιχία και στα ελληνικά - π.χ. θέμα: «Essen und Trinken» : Banane, Reis, Kaffee, Salat, Tomate ή θέμα «Tiere» : Elefant, Kamel, Krokodil, Tiger, Zebra κ.α. Για τον ίδιο λόγο θα πρέπει να διδαχθούν από τον πρώτο χρόνο οι μήνες. Τέτοιες γλωσσικές ισοδυναμίες βοηθούν μεθοδολογικά και ξυπνούν το ενδιαφέρον των μαθητών.
- Το ήδη γνωστό λεξιλόγιο μπορεί να αξιοποιηθεί και στην παραγωγή λέξεων (π.χ. Bananenmilch, Marmeladentorte, Reissalat, Tomatensalat).

3.4. Παραγωγή λέξεων

Στο τέλος του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι ακόμη σε θέση να κατανοούν παράγωγες λέξεις δηλ.

- Komposita aus NOMEN + NOMEN: Campingplatz, Feuerwehrauto ...
- Komposita aus VERB + NOMEN: Badehose, Ratespiel ..
- Komposita aus ADJEKTIV + NOMEN: Hochhaus, Altstadt, Schwarzbrot ...
- AGENS-Nominalisierungen auf -er aus Verben: Fahrer, Turner, Leser ...
- Nominalisierungen von Verben: antworten - die Antwort, essen - das Essen ...
- Nomen mit der Nachsilbe -in: Freundin, Lehrerin ...
- Adjektive und Nomen mit der Vorsilbe un-: unbekannt, unfrei, Unruhe ...
- Verben mit den Vorsilben mit-, wieder-, weiter-, weg-, zurück-: mitmachen, wiederkommen, weiterfahren, weggehen, zurückbringen ...

Σ' αυτό το επίπεδο δεν επιδιώκεται ενεργητική ικανότητα στη παραγωγή λέξεων.

3.5. Γραμματική

Η επιλογή της γραμματικής προσανατολίζεται μεταξύ των άλλων και

- στην συχνότητα και την σημασία των γραμματικών φαινομένων,
- στις εκάστοτε λεκτικές πράξεις,
- στη δυσκολία που παρουσιάζουν οι δομές,
- στο επίπεδο που έχουν κάθε φορά οι μαθητές.

Στο τέλος του Γυμνασίου θα πρέπει οι μαθητές να κατέχουν τις βασικές συντακτικές και μορφολογικές δομές της γερμανικής γλώσσας και να είναι σε θέση να τις χρησιμοποιούν για επικοινωνία. Αυτές είναι:

Σύνταξη: Satztypen, Satzbaupläne mit ihren Ergänzungen (in den verschiedenen Realisierungen) ... Angaben (in den verschiedenen Realisierungen), Attribute des Nomens.

Μορφολογία: Alle Wortarten in ihren wichtigsten Funktionen und Formen - ... Verben, Nomen, Adjektive, Artikelwörter, Pronomen, Präpositionen, Konnektoren (nebengeordnete und untergeordnete), Negationswörter, Zahlwörter.

Αφηρημένες γνώσεις στην γραμματική δεν αποτελούν μαθησιακό στόχο. Η γραμματική έχει νόημα, όταν αποτελεί μέσο για σωστή και κατανοητή επικοινωνία.

Αναλυτικός κατάλογος των συντακτικών και μορφολογικών δομών υπάρχει στο Παράρτημα 2.

3.6. Γραφή / Προφορά

Τον πρώτο χρόνο που μαθαίνουν οι μαθητές γερμανικά μαθαίνουν και την λατινική γραφή. Πρέπει να μάθουν να γράφουν ευανάγνωστα και σ' ένα λειτουργικό πνεύμα. Θα πρέπει επίσης να εξασκηθούν στην ανάγνωση χειρόγραφων κειμένων. Επιδιώκεται η σωστή ορθογραφία. Για να επιτευχθεί αυτό, είναι απαραίτητο να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές την σχέση προφοράς και γραφής.

Ελάχιστος διδακτικός στόχος είναι να αποκτήσουν οι μαθητές σύντομα προφορά, η οποία δεν θα εμποδίζει την κατανόηση. Πέρα από αυτό θα πρέπει να επιδιώκεται προφορά, η οποία και ως προς την άρθρωση και ως προς το ρυθμό και τον λειτουργικό τονισμό της θα πλησιάζει, όσο το δυνατόν περισσότερο, στη σωστή προφορά της γερμανικής γλώσσας.

Η προφορά ασκείται ιδιαίτερα από την αρχή. Διδακτικός στόχος και αντικείμενο εξάσκησης είναι κατά κύριο λόγο η σωστή άρθρωση των φθόγγων, στην προφορά των οποίων έχουν δυσκολίες οι Έλληνες. Αυτοί είναι:

Φωνήεντα	Σύμφωνα
- η διαφορά μεταξύ «μακρού - βραχέως»	- οι φθόγγοι «-ich», «-ach»
- το μακρύ [e :], [o :]	- οι φθόγγοι «s» και «-sch-»
- οι φθόγγοι «» και «»	- οι κλειστοί φθόγγοι [p/b], [t/d], [k/g], και [n] (singen)
- το αδύνατο τελικό «-e» και «-er»	- [h] και [?] (κλειστός γλωσσιδικός / Knacklaut)

Α΄ ΤΑΞΗ

Στο τέλος της Α΄ τάξης του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση

• να επαναλαμβάνουν προφορικά και όσο γίνεται με σωστή προφορά και σωστό επιτονισμό προτάσεις, που άκουσαν,

• να προφέρουν με σωστή προφορά ή έστω κατανοητά μέσα σε προτάσεις όλους τους φθόγγους και τους συνδυασμούς φθόγγων,

• να γράφουν όλα τα γράμματα της γερμανικής γλώσσας και τους συνδυασμούς τους (sch, ch, ck . . .) σε λέξεις και μικρά κείμενα σε, όσο γίνεται, πιο ευανάγνωση γραφή.

• να γράφουν καθ' υπαγόρευση και με σωστή ορθογραφία λέξεις, εκφράσεις και μικρά κείμενα, στα οποία έχουν εξασκηθεί.

Β΄ ΤΑΞΗ

Στο τέλος της Β΄ τάξης του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση

• να προφέρουν με σωστή προφορά και με σωστό επιτονισμό μέσα σε προτάσεις όλους τους φθόγγους και τους συνδυασμούς φθόγγων της γερμανικής γλώσσας,

• να αναγνωρίζουν και να συσχετίζουν στην αντίστοιχη γραφική απεικόνιση όλους τους φθόγγους και τους συνδυασμούς φθόγγων της γερμανικής γλώσσας,

• να γράφουν καθ' υπαγόρευση και με σωστή ορθογραφία λέξεις, μικρά συντάγματα (σε κείμενα με κενά) καθώς και μικρά κείμενα. Οι λέξεις είναι γνωστές (Πρέπει να προσεχθεί η διαφορά της γραφής: Groß-/Kleinschreibung)

Γ΄ ΤΑΞΗ

Στο τέλος της Γ΄ τάξης του Γυμνασίου οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση

• να μιλούν όσο γίνεται με σωστή προφορά και με σωστό επιτονισμό και να μπορούν να διαβάζουν δυνατά και κατανοητά προτάσεις, μικρά κείμενα με γνωστό λεξιλόγιο καθώς και να απαγγέλουν στίχους, ποιήματα, τραγούδια κ.α.

• να γράφουν καθ' υπαγόρευση ορθογραφία με γνωστές λέξεις.

Δ. ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

1. Αρχές του μαθήματος

Παιδαγωγική προσέγγιση

Το μάθημα είναι προσανατολισμένο στους μαθητές, οι οποίοι έχουν διαφορετικές γνώσεις, ικανότητες και προσδοκίες. Γι' αυτόν τον λόγο θα έπρεπε το σύνολο του μαθήματος - το περιεχόμενό του και τα θέματα, το είδος και ο όγκος της διδακτέας ύλης, ο τύπος των ασκήσεων και επεξηγήσεων - να είναι έτσι διαμορφωμένα, ώστε να λαμβάνεται πάντοτε υπόψη το επίπεδο της μαθησιακής - ψυχολογικής και γνωστικής ανάπτυξης των μαθητών. Έτσι είναι δυνατόν να δημιουργηθούν κίνητρα μάθησης στους μαθητές και να ενεργοποιηθούν οι εμπειρίες τους.

Επικοινωνιακή προσέγγιση

Οι μαθητές μαθαίνουν γερμανικά για να μπορέσουν να χρησιμοποιήσουν αυτήν την γλώσσα σαν μέσο κατανόησης και επικοινωνίας. Ως εκ τούτου θα πρέπει να μάθουν να κατανοούν κάθε φορά τις επικοινωνιακές καταστάσεις και να εκφράζονται ανάλογα. Έτσι οι γνώσεις της γραμματικής και του λεξιλογίου δεν αποτελούν αυτοσκοπό, αλλά είναι βασικές προϋποθέσεις και μέσα, που κάνουν δυνατή την επικοινωνία.

Διαπολιτισμική προσέγγιση

Με την εκμάθηση μίας ξένης γλώσσας αρχίζουν οι μαθητές - οι οποίοι είναι οι ίδιοι μέλη μίας πολιτισμικής κοινότητας - διάλογο μ' ένα ξένο πολιτισμό. Έτσι μιλάμε για «διαπολιτισμική μάθηση». Γι' αυτόν τον λόγο αποκτά η συγκριτική πολιτισμική θεώρηση ένα ιδιαίτερο βάρος μέσα στο μάθημα της ξένης γλώσσας, ενώ ταυτόχρονα γίνεται αναφορά και στον πολιτισμό και των ίδιων των μαθητών. Τα ξένα πολιτισμικά στοιχεία επιδρούν σαν ένας καθρέφτης, ο οποίος προσφέρει στους μαθητές την δυνατότητα να συνειδητοποιήσουν και την δική τους πολιτιστική και κοινωνική οντότητα.

Η παραδοσιακή διδασκαλία

Πρέπει να γίνει προσπάθεια να αξιοποιηθεί ο παραδοσιακός τρόπος διδασκαλίας και μάθησης. Μέθοδοι, όπως π.χ. η εντατική επανάληψη, η αποστήθιση, η μετάφραση και μία έντονα καθοδηγούμενη γλωσσική συμπεριφορά, μπορούν να ενσωματωθούν σ' ένα μάθημα, στο οποίο εναλλάσσονται οι μέθοδοι διδασκαλίας, αλλά παραμένει εμφανής η θεματολογική συνοχή. Αυτές οι μέθοδοι έχουν μία σπουδαία θέση στην διαδοχή των φάσεων διδασκαλίας και των φάσεων των ασκήσεων, οι οποίες οδηγούν σταδιακά στην κατανόηση και στην παραγωγή κειμένων.

Γλώσσα διδασκαλίας

Στο μοντέρνο μάθημα ξένης γλώσσας γίνεται προσπάθεια, ώστε δάσκαλος και μαθητές να χρησιμοποιούν από την αρχή - αν είναι δυνατόν - μόνο την ξένη γλώσσα, διότι το μάθημα είναι η μοναδική ευκαιρία για τους μαθητές να ακούσουν και να χρησιμοποιήσουν την ξένη γλώσσα σε μία αυθεντική κατάσταση επικοινωνίας. Η χρήση της γερμανικής γλώσσας στο μάθημα θα πρέπει να στοχεύει στο να αποκτήσουν οι μαθητές σταδιακά την ικανότητα να συνεννοούνται μεταξύ τους και με τον δάσκαλο στα γερμανικά. Η ελληνική γλώσσα μπορεί κατά περίπτωση να χρησιμοποιείται

- όταν εξηγούνται γραμματικά φαινόμενα σε συγκριτική βάση
- όταν εξηγούνται δύσκολες λέξεις
- όταν πρέπει να εμπεδωθούν πολύπλοκες γλωσσικές πράξεις
- όταν ελέγχεται η κατανόηση και
- όταν γίνονται ανακοινώσεις, οι οποίες θα ήταν γλωσσικά δύσκολες για τους μαθητές.

Αυθεντικότητα

Στο μάθημα της γερμανικής γλώσσας επιδιώκεται από την αρχή η μεγαλύτερη δυνατή αυθεντικότητα. Αυτή αφορά τόσο στις καταστάσεις επικοινωνίας (ποιος επικοινωνεί με ποιόν / με ποια πρόθεση / πού / για ποιο θέμα . . .) όσο και στο είδος των κειμένων. Η αυθεντικότητα είναι προϋπόθεση για λεκτικές πράξεις και συντελεί στην ενεργοποίηση των μαθητών. Ακόμα και κατασκευασμένα κείμενα, τα οποία δεν μπορούν να αποφευχθούν τελείως στην αρχή, θα έπρεπε να ανταποκρίνονται, όσο το δυνατόν περισσότερο, στη μορφή και τα περιεχόμενα αυθεντικών κειμένων.

Πολυμορφία στις μεθόδους διδασκαλίας

Ένα αποτελεσματικό μάθημα θα πρέπει να διακρίνεται από ευρύτητα και πολυμορφία στη μέθοδο διδασκαλίας. Απαραίτητη είναι η πλούσια εναλλαγή ασκήσεων και η τακτική εναλλαγή μορφών διδασκαλίας καθώς και η χρήση διαφόρων εποπτικών μέσων. Ένα μάθημα γλώσσας, που διακρίνεται για την ευρύτητα και την πολυμορφία των μεθόδων διδασκαλίας, εμποδίζει τους μαθητές να βαρεθούν και ανταποκρίνεται στις ανάγκες διαφόρων τύπων μαθητών (οπτικού, ακουστικού, γνωστικού . . .).

2. Διαμόρφωση του μαθήματος

Το μάθημα στο Γυμνάσιο

Οι μαθητές ηλικίας 11 μέχρι 13 χρονών αναπτύσσουν σταδιακά αφηρημένες νοητικές λειτουργίες. Αυτό σημαίνει ότι στο μάθημα της γλώσσας μπορούν να εφαρμοστούν μέθοδοι διδασκαλίας, οι οποίες ενεργοποιούν νοητικές ικανότητες, όπως η αναλυτική κατανόηση και η κατανόηση γλωσσικών κανονικοτήτων. Γι' αυτόν τον λόγο μπορούν να διδαχθούν συστηματικότερα κάποιοι επί μέρους γλωσσικοί τομείς, όπως η γραμματική και το λεξιλόγιο.

Σ' αυτή την ηλικία είναι δυνατόν να διδαχθούν πιο αφηρημένα θέματα και πιο σύνθετες καταστάσεις επικοινωνίας. Ακόμη μπορούν να προετοιμάζονται οι μαθητές για αυθεντικές καταστάσεις επικοινωνίας, όπου θα χρησιμοποιήσουν ανάλογα με τις επικοινωνιακές ανάγκες την γλώσσα. Σ' αυτό μπορεί να συντελέσει ακόμη και η χρήση αυθεντικών κειμένων και σε περιορισμένο βαθμό η προσποίηση / μίμηση καθημερινών αυθεντικών καταστάσεων επικοινωνίας. Έτσι οι μαθητές προετοιμάζονται στο μάθημα, ώστε να μπορούν να μεταφέρουν και να χρησιμοποιούν τις γνώσεις τους στην εξωσχολική πραγματικότητα. Όσο και αν αναπτύσσονται οι νοητικές λειτουργίες των μαθητών σημαντικό ρόλο στο Γυμνάσιο παίζουν και οι παιγνιώδεις μορφές διδασκαλίας και η ενεργοποίηση της φαντασίας και της δημιουργικότητας των μαθητών. Έχουμε όμως μία μετατόπιση του κέντρου βάρους από τις παιγνιώδεις - βιωματικές στις αναλυτικές μορφές μάθησης.

Παιγνιώδεις μορφές διδασκαλίας

Διάφορες μορφές διδακτικού παιχνιδιού παίζουν σημαντικό ρόλο στη διδασκαλία της γερμανικής γλώσσας. Βέβαια οι παιγνιώδεις μορφές διδασκαλίας δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά μία μέθοδος για να αναπτυχθούν οι επικοινωνιακές δεξιότητες και να γίνει εξάσκηση στα γλωσσικά μέσα. Οι παιγνιώδεις μορφές διδασκαλίας ενεργοποιούν τους μαθητές ανάλογα με την ηλικία τους και τους βοηθούν να είναι πιο προσεκτικοί και συγκεντρωμένοι στο μάθημα. Με τα διδακτικά παιχνίδια μπορούν οι μαθητές να εξασκηθούν ευχάριστα σε διδακτικά αντικείμενα, όπως η γραφή, το λεξιλόγιο ή η γραμματική, που ίσως δεν τους ενδιαφέρουν. Συχνά οι μαθητές δίνουν μεγαλύτερη προσοχή στο διδακτικό παιχνίδι ταυτόχρονα όμως μαθαίνουν χωρίς να το καταλάβουν και το κύριο διδακτικό αντικείμενο. Οι παιγνιώδεις μορφές διδασκαλίας παίζουν σημαντικό ρόλο και στο πεδίο επικοινωνίας «αισθητική πλευρά της γλώσσας». Η ενεργητική με τη μορφή διδακτικού παιχνιδιού ενασχόληση με στίχους, δίστιχα, ποιήματα, τραγούδια ή μικρά διηγήματα βοηθά τους μαθητές να αναπτύξουν ευαισθησία και για την «αισθητική πλευρά της γλώσσας».

Η διεξαγωγή γλωσσικών και μη παιχνιδιών είναι συνδεδεμένη με πραγματική επικοινωνία (Du bist dran! / Das geht nicht! κλπ.). Αυτό σημαίνει ότι τα παιχνίδια για το μάθημα επιλέγονται όχι μόνον με βάση το περιεχόμενό τους αλλά κύρια με βάση τα γλωσσικά μέσα, τα οποία είναι απαραίτητα για την διεξαγωγή τους.

Φάσεις διδασκαλίας

Μία διδακτική ενότητα υποδιαιρείται γενικά σε τρεις φάσεις διδασκαλίας: την φάση γλωσσικής αποδοχής, την φάση γλωσσικής εμπέδωσης και την φάση ελεύθερης χρήσης της γλώσσας. Στην φάση αποδοχής της γλώσσας ο μαθητής αποδέχεται την καινούργια ύλη: επεξεργάζεται κείμενα και του εξηγείται το λεξιλόγιο. Στην φάση της εμπέδωσης κατανοεί και εμπεδώνει με ασκήσεις την διδαχθείσα ύλη και στη φάση της χρήσης της γλώσσας χρησιμοποιεί την καινούργια ύλη για ελεύθερη επικοινωνία.

Σπουδή κειμένων συγκροτημένου λόγου

Τα κείμενα έχουν στο μάθημα της ξένης γλώσσας διάφορες λειτουργίες: Σαν φορείς ενός συγκεκριμένου περιεχομένου αποκαλύπτουν στον μαθητή ένα μέρος του κόσμου. Απαιτούν και προάγουν την κατανόηση, αποτελούν όμως και αφορμή για έκφραση. Οι μαθητές επεξεργάζονται τα κείμενα νοηματικά και γλωσσικά. Τα κείμενα από την πλευρά τους προσφέρουν ποικίλες αφορμές για εξάσκηση. Κατά περίπτωση μπορούν οι μαθητές ακόμη και να τα μεταφράσουν.

Τα κείμενα είναι πρώτα απ' όλα μονάδες επικοινωνίας, οι οποίες έχουν ένα συγκεκριμένο περιεχόμενο και εκφράζουν κάποια πρόθεση αυτού που μιλάει ή έχει γράψει το κείμενο. Ταυτόχρονα εμπεριέχουν και γλωσσικά στοιχεία (γραμματική, λεξιλόγιο). Αντίστοιχα επεξεργαζόμαστε και τα κείμενα μέσα στο μάθημα: Κατ' αρχήν πρέπει να κατανοήσουν οι μαθητές - όπως και σε κάθε φυσική

επικοινωνιακή πράξη - τα βασικά σημεία του κειμένου σαν μία ενότητα για επικοινωνία. Μόνο σ' ένα δεύτερο στάδιο επεξεργάζονται τα γλωσσικά στοιχεία. Τις περισσότερες φορές ακολουθούν δραστηριότητες που εκπορεύονται από το κείμενο, π.χ. δίνονται στους μαθητές ασκήσεις, που είναι συνδεδεμένες με το κείμενο ή τους ζητείται να εκφραστούν ελεύθερα σε σχέση με το περιεχόμενο του κειμένου.

Διεξαγωγή των ασκήσεων

Οι ασκήσεις συντελούν στο να αφομοιώνεται σιγά - σιγά η καινούργια διδαχθείσα ύλη, ώστε να οδηγούνται οι μαθητές στην ελεύθερη χρήση της γλώσσας. Διαφορετικοί τύποι ασκήσεων πρέπει να ακολουθούν ο ένας τον άλλο:

α) Ασκήσεις οι οποίες προάγουν την ικανότητα των μαθητών να παίρνουν πληροφορίες (ασκήσεις πρόσληψης πληροφοριών):

Μ' αυτές τις ασκήσεις μαθαίνουν οι μαθητές τεχνικές για να κατανοούν και να επεξεργάζονται γλωσσικά τα κείμενα.

β) Ασκήσεις οι οποίες συντελούν στην ανάπτυξη των παραγωγικών δεξιοτήτων. Εδώ διακρίνονται τρεις τύποι:

• Ασκήσεις οι οποίες κυρίως υποβοηθούν στην αφομοίωση της διδαχθείσας ύλης (ασκήσεις με κενά ή οι λεγόμενες ασκήσεις δομής)

• Ασκήσεις με λειτουργικό - επικοινωνιακό κέντρο βάρους

Σ' αυτές τις ασκήσεις εμπεριέχονται στοιχεία πραγματικής επικοινωνίας (ποιός επικοινωνεί με ποιόν / για ποιο θέμα / που . . .) με συγκεκριμένους διδακτικούς στόχους και παράλληλα με την αφομοίωση επιδιώκεται η χρήση της διδαχθείσας ύλης στην κατάλληλη περίπτωση.

Αυτές οι ασκήσεις, που θα πρέπει να είναι και οι περισσότερες, μετρούν ακόμα και το πόσο, το πού και πως χρησιμοποιούνται οι καινούργιες λέξεις ή το πώς λειτουργεί μία γραμματική δομή.

• Ασκήσεις, που οδηγούν στην ελεύθερη χρήση της γλώσσας. Εδώ γίνονται επικοινωνιακές ασκήσεις ποικίλης μορφής.

Δεν θα πρέπει οι ασκήσεις να μετρούν και να αξιολογούν τις επιδόσεις των μαθητών.

Λάθη και διόρθωση λαθών

Οι μαθητές πρέπει να μάθουν να εκφράζονται στα γερμανικά, όσο το δυνατόν, πιο σωστά και πιο κατάλληλα ανάλογα με τις διάφορες περιστάσεις. Γι' αυτό τον λόγο είναι πάρα πολύ σημαντικό να διορθώνονται τα λάθη με βάση τις παρακάτω βασικές αρχές:

• Οι μαθητές δεν θα πρέπει να αποθαρρύνονται από τον τρόπο και την συχνότητα που γίνονται οι διορθώσεις.

• Όταν γίνονται διορθώσεις δεν θα πρέπει να εξετάζεται μόνο κατά πόσο είναι ορθά στη μορφή τα λεγόμενα, αλλά να εξετάζεται εξίσου και κατά πόσο έχουν σχέση με τα συμφραζόμενα και ανταποκρίνονται στις συνθήκες, κάτω από τις οποίες εκφέρονται.

• Οι διορθώσεις πρέπει να ανταποκρίνονται στο στόχο που έχει κάθε φορά η λεκτική πράξη. Μία άσκηση γραμματικής ή συντακτικού μπορεί να διακόπτεται με διορθώσεις, διότι οι διορθώσεις δεν αποπροσανατολίζουν τον μαθητή από κάποιο επικοινωνιακό στόχο. Αυτό όμως δεν συμβαίνει, όταν οι μαθητές προβαίνουν σε επικοινωνιακές ενέργειες ή κάνουν ασκήσεις, που ανταποκρίνονται σε καταστάσεις επικοινωνίας. Σ' αυτές τις περιπτώσεις θα πρέπει οι διορθώσεις να γίνονται μετά το κλείσιμο της κάθε φάσης στην περίπτωση, που τα λάθη δεν εμποδίζουν την κατανόηση.

• Οι μαθητές συγκεντρώνουν την προσοχή τους συχνά σε συγκεκριμένα φαινόμενα (π.χ. δομές που διδάχτηκαν πρόσφατα) και δεν δίνουν σημασία σε άλλα, επειδή απαιτείται υπερβολικός κόπος, όταν ελέγχονται όλοι οι παράγοντες (παράμετροι) μιάς εκφώνησης. Σ' αυτή την περίπτωση οι διορθώσεις πρέπει να γίνονται ανάλογα με το κέντρο βάρους της άσκησης (π.χ. να διορθώνεται η προφορά και ίσως συγκεκριμένα μορφολογικά λάθη σε μία άσκηση συντακτικού).

• Οι μαθητές θα πρέπει να αυτοδιορθώνονται, όσο το δυνατόν περισσότερο. Αυτό ισχύει και για τις γραπτές ασκήσεις, την ορθογραφία, την έκθεση.

Οι διορθώσεις θα πρέπει να διακόπτουν όσο γίνεται λιγότερο τις λεκτικές πράξεις των μαθητών.

Οπτικοακουστικά όργανα

Τα οπτικοακουστικά όργανα αποτελούν σήμερα στοιχείο της διδασκαλίας της γλώσσας, που προσδίδει αυθεντικότητα και εμπλουτίζει το μάθημα. Από τις κασέτες οι μαθητές μπορούν να ακούσουν φυσικούς ομιλητές της γλώσσας, την οποία μαθαίνουν.

Η κασέτα προσφέρει ακόμη πολλές δυνατότητες για εξάσκηση και αποδίδει σε συνδυασμό με τα οπτικά όργανα μία εικόνα κάποιας κατάστασης επικοινωνίας στην ξένη γλώσσα, η οποία πλησιάζει στην πραγματικότητα. Τα οπτικά όργανα διευκολύνουν να εντάσσεται μία άσκηση μέσα σε μία κατάσταση. Επιτρέπουν μία πλούσια σε εναλλαγές σειρά ασκήσεων και μπορούν να μεταδώσουν στους μαθητές σημαντικές πληροφορίες για τα στοιχεία πολιτισμού των γερμανόφωνων χωρών.

Στη διδασκαλία των γερμανικών χρησιμοποιούνται κύρια το κασετόφωνο, ο Overheadprojektor (OHP) και τον τελευταίο καιρό το Video. Απ' αυτά το πιο σπουδαίο όργανο είναι το κασετόφωνο, το οποίο διασφαλίζει την αυθεντικότητα στην γερμανική γλώσσα, που αναμεταδίδει. Ο OHP και το Video μπορούν ν' αντικατασταθούν από τον πίνακα και από πλούσιο εικονογραφικό υλικό, το οποίο φέρνουν στο μάθημα δάσκαλοι και μαθητές.

Μορφές διδασκαλίας

Χαρακτηριστικό ενός σύγχρονου μαθήματος ξένης γλώσσας είναι μία συστηματική εναλλαγή των μορφών διδασκαλίας: ατομική, σε ζεύγη, σε ομάδες, (εργασία) με το σύνολο των μαθητών, μετωπική διδασκαλία. Μία εναλλαγή των μορφών διδασκαλίας σε κανονικά διαστήματα είναι σήμερα στοιχείο της πολυμορφίας της μεθόδου στο μάθημα της γλώσσας, διότι έτσι προωθείται η ενεργή συμπεριφορά των μαθητών, τους δίνει κίνητρα για μάθηση, τους υποκινεί και ενεργοποιεί διαφορετικές ικανότητές τους. Πρέπει όμως να προσέχουμε, ώστε οι διαφορετικές μέθοδοι διδασκαλίας, που εφαρμόζονται, και οι ασκήσεις, που γίνονται, να εντάσσονται κάθε φορά στην κατάλληλη μορφή συνεργασίας. Είναι σημαντικό ακόμα να λαμβάνεται υπόψη και η καταλληλότητα των μεθόδων και ασκήσεων αναφορικά με την ηλικία των μαθητών. Αν η διαρρύθμιση της τάξης δυσκολεύει την εργασία σε ομάδες, θα έπρεπε να δοθεί έμφαση στην εργασία σε ζεύγη.

Διαφοροποιημένη (εξατομικευμένη) διδασκαλία

Στο μάθημα της γερμανικής γλώσσας στο ελληνικό σχολείο θα συμμετέχουν σε πολλές περιπτώσεις δύο ομάδες μαθητών: μαθητές, που μαθαίνουν γερμανικά από την αρχή στην Ελλάδα και παιδιά, που έχουν παλιννοστήσει και τα οποία έχουν ζήσει σε μία γερμανόφωνη

χώρα όπου έμαθαν περισσότερο ή λιγότερο καλά γερμανικά. Οι δύο αυτές ομάδες έχουν στο μάθημα των γερμανικών διαφορετικές προϋποθέσεις, γνώσεις και ανάγκες. Το σχολείο θα πρέπει λοιπόν να ανταποκριθεί μ' ένα διαφοροποιημένο τρόπο διδασκαλίας της γερμανικής γλώσσας. Έτσι πρέπει ή να δημιουργηθούν χωριστές τάξεις (εξωτερική διαφοροποίηση) ή να δημιουργηθούν οι δυνατότητες διαφοροποιημένης διδασκαλίας μέσα σε μία τάξη (εσωτερική διαφοροποίηση). Και στις δύο περιπτώσεις θα πρέπει οι γνώσεις των παλιννοστούντων μαθητών να αξιοποιούνται επωφελώς.

Διαρρύθμιση της τάξης

Θα έπρεπε να γίνει προσπάθεια, να δημιουργηθεί στην τάξη μία ατμόσφαιρα, η οποία θα ενισχύει το μάθημα - π.χ. να υπάρχουν στους τοίχους αφίσες, αποκόμματα από εφημερίδες, εικόνες, εργασίες των μαθητών στην γερμανική γλώσσα. Στο μέτρο του εφικτού θα πρέπει να κάθονται οι μαθητές στα θρανία σε ομάδες, ώστε να είναι δυνατή μία γρήγορη εναλλαγή των μορφών διδασκαλίας. Ο χώρος, στον οποίο γίνεται το μάθημα των γερμανικών, θα πρέπει να έχει - αν γίνεται - ένα κασετόφωνο με εξωτερικό μεγάφωνο. Ακόμα μπορεί να υπάρχει ένα ντουλάπι, στο οποίο θα φυλάσσονται τα υλικά, που θα χρησιμοποιούνται στο μάθημα - εικόνες, άδειες καρτέλλες, ψαλίδια, μπογιές, χαρτόνι, κόλλες κλπ.

Ε. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Μαθητές, δάσκαλοι και γονείς θα πρέπει να αντιλαμβάνονται συνεχώς την πρόοδο που γίνεται στο μάθημα. Γι' αυτό θα πρέπει

1. ο δάσκαλος να διασφαλίζει συνεχώς τους διδακτικούς στόχους

2. μαθητές και δάσκαλος να ελέγχουν και να επιβεβαιώνουν σε τακτικά διαστήματα ότι έχουν επιτευχθεί οι διδακτικοί στόχοι

3. να αξιολογούνται οι επιδόσεις μετά από συγκεκριμένες διδακτικές ενότητες.

Σχετικά με το σημείο 1:

Η διασφάλιση των διδακτικών στόχων δίνει και στον ίδιο το δάσκαλο τη δυνατότητα να αξιολογήσει κατάλληλα το μάθημα και τα αποτελέσματα του και μάλιστα σε σχέση με τις μεθόδους διδασκαλίας, το περιεχόμενο και την αλληλεπίδραση μέσα στην τάξη. Προϋπόθεση για τη διασφάλιση των διδακτικών στόχων είναι να οριστούν με ακρίβεια λεπτομερείς ενδιάμεσοι στόχοι, οι οποίοι πρέπει να είναι κατανοητοί και στους μαθητές. Εάν αυτό θεωρηθεί δεδομένο, τότε μπορεί ο δάσκαλος να ανταποκριθεί με ευλυγισία στις απαιτήσεις του μαθήματος.

Τεχνικές διασφάλισης των διδακτικών στόχων κατά τη διάρκεια και μετά από κάθε διδακτική φάση είναι: συνεχείς ερωτήσεις, προτροπή των μαθητών να εξωτερικεύουν στο μάθημα τις ανάγκες τους, περιλήψεις και επαναλήψεις, που τις κάνουν οι μαθητές, παρουσίαση των εργασιών από τους ίδιους τους μαθητές, διαφοροποιημένες τεχνικές διόρθωσης λαθών από το δάσκαλο, σωστός καταμερισμός επαίνου και τιμωρίας, συζήτηση με την τάξη σχετικά με το μάθημα σε τακτικά διαστήματα κλπ.

Σχετικά με το σημείο 2:

Σ' αντίθεση με τη διασφάλιση των διδακτικών στόχων, η οποία γίνεται κατ' εξοχήν ανεπίσημα, υπάρχουν μέθοδοι με τη μορφή τεστ που διαγιγνώσκουν και επιβεβαιώνουν την πρόοδο και την επιτυχία των διδακτικών στόχων. Οι μέθοδοι αυτοί επιτρέπουν στο δάσκαλο και τους μαθητές να αντιληφθούν την επιτυχία και την πρόοδό τους. Επιστούν την προσοχή του κάθε μαθητή στις αδυναμίες του και του επιτρέπουν να τις υπερνικήσει με τη βοήθεια του δασκάλου. Τέτοιου είδους τεστ πρέπει να γίνονται σε τακτικά διαστήματα.

Όταν πρόκειται για τους διδακτικούς στόχους οι επιμέρους γλωσσικοί και θεματικοί τομείς υπάγονται βασικά στην περιοχή των επικοινωνιακών ασκήσεων. Αυτό θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, και όταν ελέγχεται και η επίτευξη των διδακτικών στόχων, ώστε να κυριαρχούν και εδώ οι επικοινωνιακές ασκήσεις. Τεστ που ελέγχουν αποκλειστικά γνώσεις γραμματικής και λεξιλογίου δεν εκπληρώνουν το στόχο τους.

Πρέπει να δίνεται προσοχή στο γεγονός ότι :

α. Τα τεστ εξυπηρετούν κατά κύριο λόγο τον αυτοέλεγχο των μαθητών και όχι το να πάρουν κάποιο βαθμό ή το να προαχθούν στην άλλη τάξη.

β. Με τα τέστ οι μαθητές θα έπρεπε να διαγωνίζονται περισσότερο με τον εαυτό τους (σύγκριση με παλαιότερες επιδόσεις τους) παρά με τους συμμαθητές τους.

γ. Καλύτερα συχνότερα σύντομα τεστ παρά σπάνια και πολύ μεγάλα.

δ. Οι ασκήσεις στα τεστ πρέπει να είναι αντίστοιχες μ' αυτές που γίνονται στο μάθημα. Οι τεχνικές για την επίλυση των ασκήσεων πρέπει να είναι γνωστές.

ε. Κάθε μορφή αξιολόγησης έχει επιπτώσεις στη διδασκαλία. Γι' αυτόν το λόγο πρέπει να είναι τα τεστ, όσο γίνεται, πολύμορφα τόσο στο περιεχόμενο όσο και στη μορφή.

ζ. Τα τεστ περιλαμβάνουν όλα τα αντικείμενα διδασκαλίας ανάλογα με το βάρος, που έχουν στο μάθημα.

η. Όλα τα τεστ περιλαμβάνουν και προηγούμενα περιεχόμενα διδασκαλίας και διευρύνουν έτσι συστηματικά τις απαιτήσεις.

θ. Κάθε άσκηση τεστ θα πρέπει να ελέγχει μόνο τις γνώσεις και δεξιότητες, τις οποίες έχει στόχο να ελέγξει. Δεν πρέπει π.χ. να αξιολογούνται ορθογραφικά λάθη, όταν ελέγχονται γραμματικές δομές.

ι. Τα κριτήρια αξιολόγησης πρέπει να είναι γνωστά στους μαθητές.

κ. Στις ασκήσεις πρέπει να διακρίνεται πάντα μία συνοχή ως προς τα συμφραζόμενα ή το περιεχόμενο, ακόμα και όταν ελέγχονται η γραμματική ή το λεξιλόγιο.

Ο δάσκαλος θα πρέπει να αποφεύγει ο,τιδήποτε θα προκαλούσε στην τάξη πίεση για επιδόσεις και βαθμούς.

Σχετικά με το σημείο 3:

Η μέτρηση των επιδόσεων έχει επίσημο χαρακτήρα. Διαφέρει από την επιβεβαίωση της επιτυχίας στο ό,τι με τη βοήθειά της δίνονται επίσημοι βαθμοί, οι οποίοι επιτρέπουν π.χ. την είσοδο στα ΑΕΙ ή την πρόσβαση σε κάποιο επάγγελμα κ.α. Γι' αυτόν τον λόγο η μέτρηση των επιδόσεων παίζει ένα σημαντικό ρόλο. Τα τεστ ελέγχου εξοικειώνουν ακόμα τους μαθητές με τις τεχνικές και το πιθανό περιεχόμενο των επίσημων εξετάσεων.

Οι απαιτήσεις στα διαγωνίσματα αντιστοιχούν εν μέρει σ' αυτές, που ζητούνται στο πεδίο της επιβεβαίωσης της επιτυχίας. Είναι σημαντικό και σύμφωνο με τα βασικά σημεία αυτού του αναλυτικού προγράμματος

- να έχουν περισσότερο βάρος οι επικοινωνιακές ασκήσεις από ότι εκείνες, που ελέγχουν τη μορφοσύνταξη
- να είναι σημαντικά μεγαλύτερες οι απαιτήσεις στην πρόσληψη πληροφοριών απ' ότι εκείνες στα άλλα επιμέρους πεδία των ασκήσεων
- στην αξιολόγηση των επικοινωνιακών ασκήσεων η

ορθότητα στη μορφή της γλώσσας είναι ένα μόνο κριτήριο. Σπουδαίο είναι επίσης να γίνεται ο μαθητής κατανοητός και να μπορεί να εκφράζεται ανάλογα με την εκάστοτε κατάσταση επικοινωνίας.

Όλα αυτά ισχύουν φυσικά και για την αξιολόγηση με τεστ στο πεδίο της επιβεβαίωσης της μάθησης (βλ. σημείο 2).

Παράρτημα 1: Λεκτικές πράξεις

Για τις λεκτικές πράξεις που παρατίθενται παρακάτω χρειάζονται γλωσσικά μέσα, στα οποία οι μαθητές θα πρέπει να έχουν εξασκηθεί στο μάθημα των γερμανικών στο Γυμνάσιο. Δεν ακολουθεί ολοκληρωμένος κατάλογος γλωσσικών μέσων αλλά παραδείγματα. Ο κατάλογος των λεκτικών πράξεων πρέπει να είναι ανάλογος με θέματα και καταστάσεις του μαθήματος και να συμπληρώνεται από το διδακτικό βιβλίο. Η κατανομή των λεκτικών πράξεων ανά διδακτικό έτος πρέπει να γίνεται ανάλογα με τις ανάγκες του μαθήματος ή του διδακτικού βιβλίου.

Sprechhandlung	Redemittel für den Unterricht (Beispiele)	Redemittel für andere Situationen (Beispiele)
Soziale Kontakte		
sich selbst und andere vorstellen		Ich bin Maria. Das ist Klaus. Mein Name ist ...
Name, Alter und Herkunft erfragen ... und nennen		Wie heißt du? Wie alt bist du? Woher kommst du? Ich heiße ... Ich bin ... alt. Ich komme aus ...
sich begrüßen und verabschieden		Guten Tag! / Hallo! Tschus! / Auf Wiedersehen!
nach dem Befinden fragen und darauf reagieren		Wie geht's? Gut! / Danke, ...
sich entschuldigen und darauf reagieren		Das tut mir leid! Ist schon gut!
Gesprächsablauf sichern		
jdn. unterbrechen / ums Wort bitten		Ich habe (noch) eine Frage.
um Ausdruckshilfe bitten / deutsche Bezeichnungen erfragen / nennen		Was ist καρέκλα? Wie heißt das auf Deutsch? Das heißt ...
nachfragen, um Wiederholung bitten		Wie bitte? Noch einmal bitte!
Verstehen / Nichtverstehen signalisieren		Klar! Das verstehe ich nicht!
Nichtwissen ausdrücken		Das weiß ich nicht.
Mitteilung		
identifizieren, benennen	Das heißt 'Buch'.	Das ist ein Turbo.
Besitz / Zugehörigkeit ausdrücken	Das ist mein Buch / Bleistift!	Das ist mein Vater.
Handlungen beschreiben	Panos stört mich!	Maria geht ins Kino.
Personen beschreiben und charakterisieren, Körperteile benennen		Sie hat blaue Augen. Sie ist groß. Ihr Haar ist blond.
Gegenstände beschreiben und charakterisieren	Mein Bleistift ist rot. Deine Schultasche ist ziemlich groß.	Das Auto ist toll. Das sind neue Jeans.
Schulfächer benennen		Ich habe Deutsch und Mathe im Frondistirio.
über Stundenplan sprechen		Donnerstags haben wir Deutsch.
über Sportarten / Hobbys sprechen		Ich spiele Fußball.
Preise erfragen und nennen		Was kostet ...? Wie teuer ist ...? Das kostet ...
Rechnen		4 plus 7 ist 11.
Bedingungen und Folgerungen ausdrücken	Wenn du mir nicht hilfst, kann ich das nicht.	Wenn ich Zeit habe, gehe ich ins Kino.
begründen	Ich habe die Hausaufgaben nicht gemacht, weil ich krank war.	Er trägt Jeans, da die in Mode sind.
Stellungnahme		
versichern / bestatigen		Ja, das stimmt! Das ist richtig!
verneinen, negativ beurteilen		Nein! / Das stimmt nicht! Das ist falsch!
zustimmen, ablehnen		Ja, das geht. Nein, das kann ich nicht.
Glauben / Überzeugung ausdrücken	Ich glaube, Sie haben einen Fehler gemacht.	Ich bin sicher, dass sie heute kommt.
Vermutung ausdrücken	Vielleicht dauert das langer?	Sie bringt bestimmt Schallplatten mit
Gefühle / Stimmungen / Gefallen		
Gefallen / Missfallen ausdrücken	Was? Schon wieder Grammatik?	Das Buch ist gut / finde ich spannend.
bewerten / kommentieren	Prima! Gut! Die Übung ist doch leicht.	Musaka mag ich! Ich finde, dass das Buch sehr teuer ist.
vergleichen	Dieser Text ist schwerer als der erste.	Maria ist kleiner als Klaus.
Vorlieben ausdrücken	Ich mag diese Übungen am liebsten	Ich finde Basketball besser!
Befindlichkeit ausdrücken		Wir sind schon müde.
Bedauern ausdrücken		Das tut mir leid.
Hoffnung ausdrücken	Hoffentlich ist der Text nicht so schwer.	Hoffentlich darf ich kommen!
Intentionen		
um Erlaubnis bitten	Kann ich das Fenster aufmachen?	Darf ich ins Kino gehen?
Gebote / Verbote	Wir sollen hier schreiben. Das dürfen wir nicht.	Hier musst du warten. Heute Abend darf ich nicht ausgehen.
Wunsch / Absicht äußern, nach Wunsch / Absicht fragen	Ich möchte (zuerst) lesen. Willst du anfangen?	Ich möchte Fußball spielen. Willst du mitkommen?
irreale Aussagen	Wenn wir frei hätten könnten wir einen Ausflug machen.	Wenn ich Millionär wäre, hätte ich viel Geld.
Zeitliche Einordnung		
Uhrzeiten erfragen und nennen		Wie spat ist es? Es ist ... Uhr.
Terminvorschläge machen	Können wir den Test auch am Montag schreiben?	Gehen wir am Samstag schwimmen?
Vorgang / Tatbestand nach der Zeit ordnen	Wir schreiben den Test schon morgen.	Wann kommst du? Ich komme morgen.
nach Vergangenem fragen	Haben Sie den Test korrigiert?	Was hast du gestern Nachmittag gemacht?
über Vergangenes berichten		Wir haben einen Ausflug gemacht.
über Vorgange in ihrer zeitlichen Reihenfolge berichten		Zuerst sind wir nach Patras gefahren, dann ... Danach... Zum Schluss ...

Räumliche Einordnung		
einen Tatbestand nach dem Ort einordnen	Wo ist dein Buch? Da ist es.	Wo ist Klaus? Er ist hier.
nach dem Weg fragen, den Weg beschreiben		Wo ist ...? Wie komme ich ...? Hier geradeaus. Da drüben links.
Modalität		
Fähigkeit / Möglichkeit ausdrücken	Ich kann das. Verstehst du das?	Kannst du schwimmen? Ich kann Geige spielen.
Notwendigkeit ausdrücken	Muss das jetzt sein?	Ich muss heute endlich mal was lernen.

Παράρτημα 2 : Γραμματική

Οι γραμματικές δομές, οι οποίες παρατίθενται παρακάτω, αποτελούν την διδακτέα ύλη και για τις τρεις τάξεις του Γυμνασίου. Ο τρόπος που θα κατανεμηθούν αυτές κατά τάξη δεν είναι υποχρεωτικός. Στο μάθημα ή ανάλογα με το διδακτικό βιβλίο μπορεί να υπάρχουν αποκλίσεις από αυτόν. Ο κατάλογος μπορεί να διευρυνθεί λίγο, αν αυτό κριθεί απαραίτητο.

Α΄ ΤΑΞΗ

SATZTYPEN

- Aussagesatz
  - Subjekt-Erststellung (Rudi kommt.)
  - Inversionsstellung (Da ist Erika.)
  - Satzklammer bei trennbaren Verben (Sie steht morgens immer um 7 Uhr auf.)
- Fragesatz
  - Satzfrage (Kommst du heute?)
  - w-Frage (Was machen wir?)
  - Alternativfrage mit oder (Möchtest du Tee oder Milch?)
  - Satzklammer bei trennbaren Verben (Steht sie morgens immer um 7 Uhr auf?)
- Ausrufesatz - Komm bitte!
- Satzwörter - Danke!

SATZBAUPLÄNE

- V + E_{NOM} Hans lacht.
- V + E_{NOM} + EA_{KK} Monika kennt Beate.
- V + E_{NOM} + E_{SIT} Peter ist im Schwimmbad. - „WO«
- V + E_{NOM} + E_{SUB} Herr Klein ist unser Lehrer. - „Prädikatsnomen«
- V + ENOM + E_{QUAL} Maria ist krank. - „prädikatives Adjektiv «
- V + ENOM + E_{DIR} Sofia kommt aus Griechenland. - „WOHER «

ERGÄNZUNGEN

- Nominativergänzung als Eigenname (Peter kommt.), Nominale Gruppe (Das Kind spielt.) und Pronomen (Ich kann nicht.)
- Akkusativerganzung als Eigenname (Wir fragen Marianne.) Nominale Gruppe (Lisa malt das Bild.) und Pronomen es/sie (Wir fragen sie.)
- Situativergänzung als Präpositionale Gruppe (Der Hund ist im Garten.) und Ortsadverb (Der Papagei ist hier.)
- Direktionalergänzung (WOHER) mit „aus + Stadte-/Landername» (Kurt kommt aus Hamburg.)
- Qualitativergänzung als Adjektiv (Das Mofa ist rot.)
- Subsumptivergänzung als Nominale Gruppe (Mein Vater ist Lehrer.)

ANGABEN

- ORT als Präpositionale Gruppe (Im Institut lernen wir Deutsch.) und als Adverb (Schreib hier!)
- ZEIT als Präpositionale Gruppe bei Monatsnamen, Jahreszeiten, Tageszeiten und Wochentagen (Im August/Sommer fahren wir nach Skopelos. / Am Morgen/Montag feiern wir.), als Adverb (Morgen fahren wir weg.) und bei der Uhrzeit (umgangssprachlich - um halb vier).
- ART/WEISE mit (Ich gehe mit Maria spazieren.) / Maria lacht laut. / Sie rennt so/sehr schnell.

ATTRIBUTE DES NOMENS

- Präpositionale Gruppe (Pommes frites mit Ketchup)
- Apposition (meine Freundin Sabine)
- Präpositionale Gruppe mit pro (funf Mal pro Woche)

VERBEN

- sein/haben: alle Personalformen im Prasens Indikativ
- regelmaßige Verben: alle Personalformen im Prasens Indikat. / Imperativ 2. Pers. Sing. und Plural (Komm mit! / Kommt mit!)
- trennbare Verben (Komm mit!)

MODALVERBEN

können / wollen / müssen als Vollverb in allen Personalformen im Prasens Indikativ (Sie will Kuchen. / Ich kann nicht.)

NOMEN

Nominativ/Akkusativ Singular und Plural von regelmäßigen Nomen

ARTIKELWORTER

- definit:
  - Nominativ/Akkusativ mask./fem./neutr. Sing. (der/die/das/den)
  - Nominativ/Akkusativ Plural (die)
- indefinit:
  - Nominativ/Akkusativ Singular von ein, kein (eine/keine ...)
  - Nominativ/Akkusativ Plural (0 - ohne Artikel)
- possessiv: - Nominativ/Akkusativ Sing. und Plur. (mein/dein/seine/deine/ihren ...)

PRONOMEN

- Frage: wer / was / wie / wo / woher / wann / wie viel / wie oft / wie lange
- Person.: alle Personalformen im Nominativ, sie/es auch im Akkusativ
- indefin.: alle im Nominativ und Akkusativ (Alle sind da.)
- demonstr.: der/die/das (Die ist schon.)

PRAPOSITIONEN

- in + Ort (in Hamburg / im Garten)
- aus (aus Deutschland)
- von (possessivisch - der Vater von Martha)
- um + Uhrzeit (umgangssprachlich - um halb funf)
- im + Monat/Jahreszeit (im Mai/Sommer)
- am + Wochentag (am Montag)
- pro (pro Stunde)

KONNEKTOREN, nebengeordnet

und, aber, oder

NEGATION

nicht, nein

ZAHLEN

von 1 bis 500

Β΄ ΤΑΞΗ

Die grammatikalischen Strukturen der 1. Klasse werden wiederaufgenommen und allmahlich erweitert. Zusätzlich werden in der 2. Klasse behandelt:

SATZTYPEN

- Aussagesatz - Satzklammer des finiten und des infiniten Verbs (Leider kann er heute nicht kommen.)
- Fragesatz - Satzklammer des finiten und des infiniten Verbs (Kannst du denn nicht kommen?)

- Nebensatz Stellung des finiten und des infiniten Verbs (..., dass sie morgen hier ist / ..., weil du nicht gekommen bist)

SATZBAUPLÄNE

- V + E_{NOM} + E_{DIR} Hans fahrt nach Koln. - „WOHIN «
- V + E_{NOM} + E_{AKK} + E_{QUAL} Sie findet das Spiel schon.

ERGANZUNGEN

- Nominativergänzung
als Personalpronomen (alle Personalformen)
- Akkusativergänzung
als Personalpronomen (alle Personalformen)
mit ein/kein als Pronomen (Ich habe keinen.)
als Ergänzungssatz/Objektsatz (Ich weiß, dass sie kommt.)
-Direktionalergänzung (WOHIN) mit nach (Wie fahren nach Kreta.) und zu (Ich gehe zu Petra.)
-Infinitiverganzung bei Modalverben (Jutta kann gut singen.)

ANGABEN

- ORT Präpositionale Gruppe mit Ortspräposition (bei der Freundin) - vgl. ''Präpositionen»
- KAUSAL - mit denn und weil (Sie kommt nicht, weil es regnet. / Sie kommt nicht, denn es regnet.)
- ZEIT - Datum (Sie kommt am 26. Mai 1993.)
- offizielle Uhrzeit (17.43 Uhr)

ATTRIBUTE DES NOMENS

- Präpositionale Gruppe mit von (die Mutter von Ernst)
- Adjektiv Akkusativ Sing./Plur. beim unbestimmten Artikel (den roten Rock / dunkle Schuhe)

VERBEN

- Präsens: - Vokalwechsel (ich sehe / du siehst)
- auf -eln und -ern (basteln / dauern)
- Präteritum: - von sein und haben, konnen, wollen und müssen (alle Personalformen)
- Perfekt: - regelmäßige Verben

MODALVERBEN

dürfen / können / möcht- / müssen / wollen in den grundlegenden Funktionen (alle Personalformen im Prasens)

NOMEN

Dativ Sin./Plur. in Präpositionalen Gruppen (in den Häusern)

ARTIKELWÖRTER

- definit: - Dativ Sing./Plur. in Präpositionalen Gruppen (in der Schule / auf den Straßen)
- zusammengezogene Formen bei Präpositionen (im/zur)
- indefinit: - viele / alle (Ich habe viele Freunde.)
- possessiv: - alle Formen im Dativ in Präpositionalen Gruppen (in meinem Zimmer)

PRONOMEN

- Person.: - alle Personalformen im Nominativ/Akkusativ
- Frage: - wen / wohin / warum
welch-/was für... (entsprechend dem Kasus der attributiven Adjektive)
- indefin.: niemand, alle, nichts im Nominativ und Akkusativ (Ich sehe nichts. / Alle sind hier.), man im Nominativ

PRÄPOSITIONEN

- Lokalpräpositionen beim Dativ (an / auf / bei / hinter / neben / über / unter / vor / zwischen)
- nach und zu (Richtung - Wir fliegen nach Köln. / Ich fahre zu Maria.)
- um (Uhrzeit offiziell)
- am + Datum (am 14. Mai)

KONNEKTOREN

dass, denn/weil (kausal), also (Folge), auch/dann (temporal)

ZAHLEN

bis 1000

ORDINALZAHLEN

1. bis 31.

Γ΄ ΤΑΞΗ

Die grammatikalischen Strukturen der 1. und 2. Klasse werden wiederaufgenommen und allmählich erweitert. Zusätzlich werden in der 3. Klasse behandelt:

SATZTYPEN

- Nebensatz: - mit als, wenn
- Vergleich: - Karl ist so groß wie Elke. / Das Motorrad fährt schneller als das Auto. / Karen schwimmt am schnellsten.

SATZBAUPLÄNE

- V + E_{NOM} + E_{DIR} Wir gehen in den Wald. - ”WOHIN «
- V + ENOM + EDAT Christa hilft ihren Kindern.
- V + E_{NOM} + E_{DAT} + E_{AKK} Maria schenkt ihm Blumen.

ERGANZUNGEN

mit ein/kein als Pronomen (Da ist eine.)
- Akkusativergänzung mit Nebensatz/Objektsatz (Ich weiß, dass sie kommt.)
- Dativergänzung als Nominale Gruppe (Das gehört ihrem Freund.) und Pronomen (Das gefällt mir.)
- Direktionalergänzung als Präpositionale Gruppe (Wir fahren in die Stadt.)

ANGABEN

- ZEIT: - Nebensatz mit als und wenn
- Präpositionale Gruppe mit vor / nach (vor/nach dem Essen)
- BEDINGUNG: - Nebensatz mit wenn

ATTRIBUTE DES NOMENS

Adjektiv: Nominativ/Akkusativ mit bestimmtem und unbestimmtem Artikel, auch Komparativ- und Superlativformen

VERBEN

- Perfekt unregelmäßige Formen
-Prateritum der ubrigen Modalverben
- Konjunktiv II von sein / haben / Modalverben / würde + Verb (Wenn ich Pele ware, konnte ich gut Fußballspielen. / Ich würde jetzt gern Eis essen.)
- werden als Vollverb (alle Personalformen)

MODALVERBEN

Wiederholung und Vertiefung der Grundfunktionen, sollen

NOMEN

n-Deklination (den Herrn)

ADJEKTIV

Komparativ- und Superaltivformen

ARTIKELWORTER

- indefinit: - viele / wenige / einige (Ich habe viele Freunde.)

PRONOMEN

- Frage: - wem / wen, auch mit Praposition (mit wem / furwen)
- indefin.: etwas, viel, wenig (Das ist nicht viel.)

PRÄPOSITIONEN
- Wechselpräpositionen Ort/Richtung (Dativ/Akkusativ)
- durch (Wir fahren durch Hamburg.)
- mit / ohne (mit/ohne Salz)
- vor / nach temporal (vor/nach der Pause)
- für(Das ist fur Maria/dich.)
- gegen (Ich spiele gegen Hans.)

ORDINALZAHLEN
bis 100.

KONNEKTOREN
- nebengeordnet - nicht ... sondern, deshalb
- untergeordnet - wenn (konditional und temporal)
- als (temporal)

Η απόφαση αυτή ισχύει από το σχολικό έτος 2000 - 2001.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 10 Αυγούστου 2000

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΠΕΤΡΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * TELEX 223211 YPET GR * FAX 52 34 312
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: http: www.et.gr
e-mail: webmaster @ et.gr

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Σολωμού 51

Πληροφορίες δημοσιευμάτων Α.Ε. - Ε.Π.Ε.	**5225 761 - 5230 841**
Πληροφορίες δημοσιευμάτων λοιπών Φ.Ε.Κ.	**5225 713 - 5249 547**
Πώληση Φ.Ε.Κ.	**5239 762**
Φωτοαντίγραφα παλαιών Φ.Ε.Κ.	**5248 141**
Βιβλιοθήκη παλαιών Φ.Ε.Κ.	**5248 188**
Οδηγίες για δημοσιεύματα Α.Ε. - Ε.Π.Ε.	**5248 785**
Εγγραφή Συνδρομητών Φ.Ε.Κ. και αποστολή Φ.Ε.Κ.	**5248 320**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ
ΠΩΛΗΣΗΣ Φ.Ε.Κ.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Βασ. Όλγας 227 - Τ.Κ. 54100	**(031) 423 956**
ΠΕΙΡΑΙΑΣ - Νικήτα 6-8 Τ.Κ. 185 31	**4135 228**
ΠΑΤΡΑ - Κορίνθου 327 - Τ.Κ. 262 23	**(061) 6381 100**
ΙΩΑΝΝΙΝΑ - Διοικητήριο Τ.Κ. 450 44	**(0651) 87215**
ΚΟΜΟΤΗΝΗ - Δημοκρατίας 1 Τ.Κ. 691 00	**(0531) 22 858**
ΛΑΡΙΣΑ - Διοικητήριο Τ.Κ. 411 10	**(041) 597449**
ΚΕΡΚΥΡΑ - Σαμαρά 13 Τ.Κ. 491 00	**(0661) 89 127 / 89 120**
ΗΡΑΚΛΕΙΟ - Πλ. Ελευθερίας 1, Τ.Κ. 711 10	**(081) 396 223**
ΛΕΣΒΟΣ - Πλ. Κωνσταντινουπόλεως Τ.Κ. 811 00 Μυτιλήνη	**(0251) 46 888 / 47 533**

ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΦΥΛΛΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

- Για τα ΦΕΚ από 1 μέχρι 8 σελίδες 200 δρχ.
- Για τα ΦΕΚ από 8 σελίδες και πάνω η τιμή πώλησης κάθε φύλλου (8σέλιδου ή μέρους αυτού) προσαυξάνεται κατά 100 δρχ. ανά 8σέλιδο ή μέρος αυτού.
- Για τα ΦΕΚ του Τεύχους Προκηρύξεων Α.Σ.Ε.Π. ανεξαρτήτως αριθμού σελίδων δρχ. 100. (Σε περίπτωση Πανελλήνιου Διαγωνισμού η τιμή θα προσαυξάνεται κατά δρχ. 100 ανά 8σέλιδο ή μέρος αυτού).

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ Φ.Ε.Κ.

Τεύχος	Κ.Α.Ε. Προϋπολογισμού 2531	Κ.Α.Ε. εσόδου υπέρ ΤΑΠΕΤ 3512
Α΄ (Νόμοι, Π.Δ., Συμβάσεις κ.λπ.)	60.000 δρχ.	3.000 δρχ.
Β΄ (Υπουργικές αποφάσεις κ.λπ.)	70.000 »	3.500 »
Γ΄ (Διορισμοί, απολύσεις κ.λπ. Δημ. Υπαλλήλων)	15.000 »	750 »
Δ΄ (Απαλλοτριώσεις, πολεοδομία κ.λπ.)	70.000 »	3.500 »
Αναπτυξιακών Πράξεων (Τ.Α.Π.Σ.)	30.000 »	1.500 »
Ν.Π.Δ.Δ. (Διορισμοί κ.λπ. προσωπικού Ν.Π.Δ.Δ.)	15.000 »	750 »
Παράρτημα (Προκηρύξεις θέσεων ΔΕΠ κ.τλ.)	5.000 »	250 »
Δελτίο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Δ.Ε.Β.Ι.)	10.000 »	500 »
Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου (Α.Ε.Δ.)	3.000 »	150 »
Προκηρύξεων Α.Σ.Ε.Π.	10.000 »	500 »
Ανωνύμων Εταιρειών & Ε.Π.Ε.	300.000 »	15.000 »
Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων (Δ.Δ.Σ.)	50.000 »	2.500 »
ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΤΕΥΧΗ ΕΚΤΟΣ Α.Ε. & Ε.Π.Ε.	300.000 »	15.000 »

* Οι συνδρομές του εσωτερικού προπληρώνονται στα Δημόσια Ταμεία που δίνουν αποδεικτικό είσπραξης (διπλότυπο) το οποίο με τη φροντίδα του ενδιαφερομένου πρέπει να στέλνεται στην Υπηρεσία του Εθνικού Τυπογραφείου.
* Οι συνδρομές του εξωτερικού επιβαρύνονται με το διπλάσιο των ανωτέρω τιμών.
* Η πληρωμή του υπέρ ΤΑΠΕΤ ποσοστού που αντιστοιχεί σε συνδρομές, εισπράττεται από τα Δημόσια Ταμεία.
* Οι συνδρομητές του εξωτερικού μπορούν να στέλνουν το ποσό του ΤΑΠΕΤ μαζί με το ποσό της συνδρομής.
* Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, οι Δήμοι, οι Κοινότητες ως και οι επιχειρήσεις αυτών πληρώνουν το μισό χρηματικό ποσό της συνδρομής και ολόκληρο το ποσό υπέρ του ΤΑΠΕΤ.
* Η συνδρομή ισχύει για ένα χρόνο, που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου χρόνου. Δεν εγγράφονται συνδρομητές για μικρότερο χρονικό διάστημα.
* Η εγγραφή ή ανανέωση της συνδρομής πραγματοποιείται το αργότερο μέχρι τον Μάρτιο κάθε έτους.
* Αντίγραφα διπλοτύπων, ταχυδρομικές επιταγές και χρηματικά γραμμάτια δεν γίνονται δεκτά.

Οι υπηρεσίες εξυπηρέτησης των πολιτών λειτουργούν καθημερινά από 08.00΄ έως 13.00΄

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ